

Hétről-hétre

London. A „Morning Post” július 29-iki száma közli, hogy a belügyminisztérium nem ad több engedélyt arra, hogy olyan külföldi fogorvosok letelepedhessenek, akik azért voltak kénytelenek elhagyni hazájukat, mert ott üldöztek őket. — Az angol lapok híradása szerint, rövidesen megkezdődnek a Hyde-parkban azok a szabadtéri előadások, amelyek a palesztinai kérdéssel kapcsolatban akarnak megtartani.

Loz. Tekintettel arra, hogy az állatoknak vágatását csak előzetes kábítás után engedélyezik, igen sok zsidó mérsáros kenyer nékül maradt. A mérsárosok szövetsége még márciusban elhatározta, hogy megkezdik ezekben az ártétegeződések is. Most nagyobb tervekkel dolgoznak ki aravonlatokhoz, hogy ezeket a képzett mérsárosokat Palesztinába küldjék ki.

Tannerawille (USA). Nemrégiben tartották meg itt összejövetelüket a Rabbinical Assembly (reform-rabbik), akik elhatározták, hogy memorandumban fogják kifejezni álláspontjukat Palesztina felépítésével kapcsolatban és ezt a világszervezet tudomására fogják adni. Részt vesznek a szentföldi 100 000 fafelőntés is, ezenkívül számos aktuális zsidó kérdéssel is foglalkoztak.

Kaunas. A zsidó kulturautonómiának esztervázi elnöke, a Tallinban ülést tartott, amelyen a további teendőket beszéltek meg. Először Hirsch Eisenstadt-ot választották meg.

Wien. Jicchak Grünbaum, a cionista executiva megbízásából beutazza rövidesen Lengyelországot, Romániát és Ausztriát.

Varsó. Július 28-án 400 palesztinai kivándorló indult el, akik nagyrésze chaluvi kiképzésen vett részt.

Sanfrancisko. A „Jewish Institute of Religion” professora, Moses Marcus, 75 éves korában, szívizélhűtésben meghalt. 1911-ben megkapta Guggenheim-szpendiumot. Most a Talmud előadója volt.

Tel-Aviv. Mann és Behrmann tel-avivi nagy farsztában tűz ütött ki, amely 500 főt kárt okozott. Az önkéntes tűzoltóság eloltotta a tüzet. Gyújtogatóról lehetett csak szó, mert számos gyújtóanyagot találtak. Amíg az oltás folyt, a szomszédos arab utcaképek lövekeket adtak le. — Beh Alifát a hegyekből lövődöztek. A tüzet visszhozta a rendőrség és a zsidó őrség tagjai a felleltek, hogy néhányat el is talált a rendőrök golyója. Melyben is lövöldözések voltak. Nehány golyó a telénstől talált a három telemet meg. — Ain Talmaban (Moca mellett) a terrortisztáknak követelték. — Ammanban (Transjordania) a brit megbízott háznak erkélyére bombát dobta. Az eksplozió nagy ijedelmet okozott a környéken. A tetel egy palesztinai és egy syriai arabot gyanúsítanak. — Tizenhét órára arabok Palesztinába deportáltak. A hurrikán ellen a túzó palesztinai nacionalisták körében ellenszenv alakult ki, mivel sztrájkoknak tartják őket. — A Jaffai törvények egy zsidó softballot, akit azzal vádoltak meg, hogy egy arab gyermeket elgázolt, szabaddá helyezte. Copeland bíró azzal indokolta a felmentést, hogy az arab tanuk bejagzatos hatálos tanusok voltak. — Újabb gyilkosságok most is napirenden vannak. Így nagy elkeseredést keltett a gyilkosságok az a módja, amelyet Mordchai Bauer ellen követtek el. Az árva ház közelében járt Bauer, amikor egy fiatal arab megszóltatta és megkérdezte: „Kama hassa?” (Hány óra?) Amikor Bauer lenézett az órájára, az arab több lövést adott le reá, amely közül az egyik átfúrta tüdejét. Beszállították a Hadassa kórházba. Állapota komoly. Bauer 1935 szeptemberében jött Lengyelországból Palesztinába. — Nathania kolonán Eliach Rosenberg zsidó őrt megdadták arab zenészek és karján megsebesítették. Jaffában a Tel-Avivban hét bombát dobta az arabok. Az „Iraq Petroleum Company” olajvezeték ellen számos kártokozó merénylést követtek el. A helyzet komolygára jellemző, hogy a kormány ezentul még egyszer kiad naponta kommunikációt a helyzet állásáról. — A londoni „Morning Post” szerint a napokban a jaffai uccal árusok memorandumban arra kérték a kormányt, hogy adjon kellő védelmet azon célból, hogy nyugodtan tovább folytathassák tevékenységüket. Ez az első eset a sztrájk kiforrása óta. — Irja a nagy angol lap — hogy szervezeten tiltakoznak arabok, az őket szorongató arab terror ellen. — A „Times” levelezője arról tudósítja lapját, hogy remélni lehet, a sztrájk mielőbbi befejezését, mert elfogytak azok az eszközök, amelyek eddig a sztrájkolókat rendelkezésre állottak. A sztrájk hosszu időtartamát azzal magyarázzák, hogy míg az üzletek redőnyei zártak voltak előtt, addig az ajtók mögött dolgoztak. Az állami szolgálatban lévő tisztviselők sztrájkját nem kívánata a komité, mert ezek adományai lettek lehetővé a sztrájkalap növelését. — A nyugtalanságok okozták azt, hogy 1936 első felében összesen 16 400 zsidó telepedett le az országban, holott az elmúlt év hasonló szakában ennek kétszerese volt számuk. Ez a csökkenés erősen sarkallja az arabokat a további kintartásra.

Berlin. Maurer, stuttgarti kerületi parancsnok, beszédet intézett az alája tartozó rohamosztágyvezetőkhöz, amelyben felhívja figyelmüket arra, hogy minden egyes gyűlésen hangsúlyozzák ki azt, hogy zsidóktól senki ne vásároljon. Az oktatóestélyeken pedig mindenkor alaposan meg kell beszélni a zsidókérdést. — Márciusban a porosz belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki, amelyben közli, hogy vendéglői ipart 1938 áprilisig nem adnak ki, kivételt képeznek olyan vendéglősök, akik kizárólag zsidókat akarnak kiszolgálni. Csak az a kikötés, hogy árja nőket nem alkalmazhatnak ezekben a vendéglőkben.

A lábizzadás ellen biztos szer a Csanda-féle „PODEOL”

A lábviz után a lábat bepoddolozva, azonnal megszűnik a legerősebb lábizzadás. Égető érzés, pöflédség. A kibezelt lábat meggyógyítja, a bőrt puhán tartja, a járást végtelen könnyíti, szagtalant.

Kapható: gyógyszeriarban és drográriában.

Készíti Csanda gyógyszeriar, Oradea.

Az Agudasz Jisroel világkongresszust előkészítő marienbadi ülése

Marienbad. Augusztus 4 én összeült Marienbadban a világkongresszust előkészítő Knessio Mechino, amelyen több mint száz delegátus vett részt tizenegyet különböző országából. Számos főrendvendég is, mint hallgató részt vett az ülésen. A megnyitó — beszédet az Agudasz Jisroel központi tanácsának elnöke, volt sejm képviselő Aron Lewin íróbbi tartotta, Rzeszowból. Lewin íróbbi megnyitójában megemlékezett a palesztinai zavargások zsidó áldozatairól is. Többek között a következőket mondta:

— A zsidó nép túl fog élni minden gyűlölet és minden támadást. Palesztina a múltban, a jelenben és a jövőben is zsidó ország lesz. De a Knessio Mechino részéről elszáll az óhaj a zsidó testvérekhez, hogy találják meg az utat, vissza a Tórához. Tart karoktól várja az Aguda mindazokat, akik ráeszmélnek arra, hogy *lőbbéréses zsidó multunk legbiztosabb záloga és jövőnk reménye — a vallás szigorú megtartása.* Ezután Jakob Rosenheim tartotta meg beszámolóját és referátumát. Majd Dr. Breuer kifejtette, hogy a Hapoel Hamlizrachi és a Poalé Agudasz Jisroel munkásszervezetek között tárgyalások folytak, amelyek arra szorítottak, hogy a két munkásszervezet gazdaságilag egyesüljön. Vallást kérdésben továbbra is az Aguda szervezett rabbinatácaának felügyelete alatt fognak állani. A maga részéről az egyesülés szükségességét hangsúlyozta és kérte a nagyünnepes hoztdjárulását. Ha ez létrejön, akkor — szerinte — a mizrachista munkások megszakiadják az összekötést a Hszladruttal és meglemerenének az ortodox munkások egyesítségét Palesztinában.

Rosenheim bejelentette, hogy bár az Agency és Aguda között létrejött megállapodás a certifikátokra vonatkozólag, azonban szorosabb együttműködés még nincsen köze. Ugyanig a Mizrachival is folytat szorosabb kollaborációra vonatkozó tárgyalások, azonban ezek mindég azon akadnak meg, hogy míg a Mizrachi benne van a cionista világszervezetben, addig az együttműködésnek nagy és elhátrálatlan akadálya van.

Beszámolt arról is, hogy milyen erőszárlást teit az Aguda a Legislative-Council megakadályozására érdekében.

Dr. Salomon Ehrman a következő ülésen beszámolt az Aguda Palesztina központjának teleplési munkájáról és jövőbeli terveiről. Bejelentette, azt is, hogy az Agudasz Jisroel chehsara telepeket állít fel főleg a németországi vallásos zsidó ifjuság szakaszról kiképzésére és azután a palesztinai teleplésére.

Fuchs Mancsi tűzőszalon
elköltözött Oradea, Str. Rimanóczy 12 sz. alá.

Tipografia Românească Oradea, Aleea Romel No. 2. — Telefon 87.

Zsidó humor

MIÉRT TUDNAK A ZSIDÓK AZ OLIMPIÁDON? Sok zsidóban felmerült a kérdés, hogy miért tudnak a zsidók jól bírkozni az olimpiádon?

A válasz egyszerű: — Mert állandóan bírkozni kell nekik az étellel...

Miért tudnak viszont olyan jól uszni? — Mert megtanultak uszni az órral... No és miért uznak olyan jól? ...

— Mert állandóan élet-halál harcot víznak az étellel...

És miért nem tudnak kelépcsőt és gerelyt vetni? — Mert a sulykot csak a németek tudják elvetni...

És miért nem tudnak nagyot ugrani? — Hát hagyják a zsidókat olyan nagyot ugrálni? Pláne Berlinben?!

És végül: miért jök a zsidó vízpipólók? — Egyszerű: mert már régen híresek a wasserpollákok, magyarul a vízi-polisok...

A TELAVIVI AUTÓBUSZON

A telavivi autóbusszon felszáll egy kis emberke és hogy el ne essen, a fogonyt keresi, de nem éri el. Egyik kanyarulatnál, hogy el ne essen, hírtelen belekapaszkodik egy mellette álló öreg zsidó szakálába.

Igy utaznak egy ideig, az öreg zsidó észre sem veszi, hogy a szakállán csüng valaki és amikor aztán észreveszi, méltatlan kodva mondja:

— De kérem...
A kis emberke felszéd néz rá és ijedten kérdi: — Már le tetszik szállni?

AZ ANTISZEMITÁK ÉS A TEMPLOM.

Egy hílsorosonaknak valami üzleti ügyben vidéken volt doiga. A kocsis, aki a vasutól a foga-dóba viszi, megmulogolja neki a város nevezetességait:

— Ez itt a pápista templom, az ottan a kálvénisták temploma, amaz meg a lutheránusoké, ahun meg a zsinagóga.

— Aztán antiszemiták nincsenek itt? — A kocsis cserélt egyet: — Lenni lehet, hogy vannak, de templomuk még nincs.

KI A MÁZLIS.

Rothschildhoz egyszer beállított egy fiatal ember és állást kért.

— Sajnálom — mondta Rothschild — én csak mázlis embert alkalmazhatok, hogy a — És honnan tudja megállapítani, hogy ki a mázlis?

— Aki első látásra megnyeri a tetszését, az mázlis-

NYARALÁSI GONDOK.

Férj és feleség nagy vilában vannak, mikor megérkezik a ház egyik jóbarátja és megkérdi hogy miről van szó.

— A nyaralásról vitázunk — mondja a férj — nem tudjuk, hova lehetne nyaralni menni. Olaszországba nem mehetünk, mert honnan vegyünk lírát, Svájcba nem mehetünk, mert honnan vegyünk frankot, Ausztriába nem mehetünk, mert honnan vegyünk schillinget?

— Hát maradjatok itthon.
— Igen, igen, de honnan vegyünk lelt?

A GÓLYA

És megkérdezték Jakob Jichakot, a siskai szentet:

— A talmud szerint héberül chaszládnak hívják a golyát, ami átlatot jelent és jó szívet. Azért nevezik így, mert a golya szerel az övéll. Ha ez igaz, akkor mondják nekik, miért sorolják a golyát mégis a tisztalán állatok közé?

A rabbi így felelt:

— Azért, mert csak az övéll szerelt...

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.

Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő:

Wassersirrom Sándor

Felolási szerkesztő:

Léitner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Httközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak: egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lel. Külföldön: 120—80, 45, 25 ck, 180, 95, 50 dinár, 25—15 Pengő, 10—6 Dollár.

Az új Caligulák...

Elmondta a geni világkongresszuson:

Salom Asch

Zsidók! Van egy legendánk, amely azt mondja, hogy amikor a Szenttemplom épülete kigyuladt, megszületett Messias, Abban a pillanatban, amikor a köztől a nyakunkon van, akkor várhatjuk a megmentésünket.

A legenda tovább élt és fejlődött, mi megvalósítottuk az életben s amikor nehéz napok vártak a zsidó népre, akkor a Messias születésének vajdái járdalmáiól beszéltek.

És valóban lártuk, hogy a zsidó történelem folyamán, minden nehéz és keserves korszak után, kezdődött egy messiánisztikus mozgalom. Ugy gondolom, hogy a szenvedés nem szeszély, aminthogy a történelem maga sem szeszélye a céltalan életnek, hanem úgy hisszük, hogy annak menete az emberi élet mozgalma s Isten Juollata, amelyet mi igazságosságnak nevezünk. Az igazságosság, az igazság Istene, ez a mi Istenünk szimbóluma.

Egyszerűbb szavakkal: a logika életünk egyetlen mozgatója. Most is, amikor ugytetszik, hogy a világ jala összelapítanak bennünket, ebben sem láthatunk egyetlen mint a fejlődés logikus útját. Mi nem hisszük, hogy az emberi szemmel látható célkitűzések, az isteni szemmel látható célkitűzésnel egyenértékűk. Ami bűnt ne követnek el, azért nem ma szoktak bűnhődni. Inkább azt mondhatjuk, hogy a bűn önmagában hordja a pusztulás csirját. Ha hiszünk abban, hogy a bűnnek meg kell szünni, úgy ezt azért hisszük, mert a bűn önmagában hordja a bűnhődési is.

Barátaim! A kert, amelyben ma élünk, történelmünknek egy régebbi korszakkal hasonlíthatjuk össze. Volt idő, amikor a római tirannusok, akiket a római szoldatosa a trónra segíttek, Isteneknek neveztek ki magukat és papokat állítottak be szolgálatukra. Az akkor ismert világ, amely a Rajnától a sivatagig terjedt, ezt a híradást minden további nélkül tudomásul vette, mint magától értelődő természetességét és felállította Caligula szobrát a templomokban és áldozatokat mutattak be neki. Az okos görögök minden további nélkül felvették a Cézárokat templomaik szentjei körébe. És volt egy nép, valahol Judea hegyei között, egy védtelen kicsiny népcsok, amely nem akart a bábdányok előtt meghajolni és földre vetette magát férj, asszony, gyermek, a Szenttemplom lépcsőit előtt és azt mondták, inkább meghalunk, de Caligula szobrát nem engedjük templomainkban imádni, nem engedjük bábdányokat a megszentelt helyre. És ez volt preludeuma annak, ami ezután következett: azt a különleges helyzet biztosítani a történelemben, amely kategoriikus elöként hirdeti azt, hogy nem enged bábdányokat szolgálni és nem is fog sohasem!

Barátaim! Ma is hasonló időkben élünk. Uj Caligulák léptek a történelem színpadára, az egész világ meghajol eléjük, lábaik alatt hever és hizeleg nekik. És ezek a Caligulák inkább kardjait élt a zsidók nyakán éleltek ki. De azután jönnek a többiek. És a világ hatalmai közül is sokan reszketnek és sok

közülük olyan lett, mint a kicsiny reszkető zsidócskák...

Nincs kitől és nincs mitől félünk, ha hiszünk elhivatottságunkban. Ha mi tudunk egy egész világ gyűlölete ellen harcot folytatni, ha mi szervezővességek nélkül, minden kényszer nélkül képesek vagyunk a világ minden részéből összejönni, a közös zsidó eszményért, akkor nincsen semmi baj. Ha nincs is közös nyelvünk, amelyen mindnyá-

A geni világkongresszus nagyjelentőségű határozatokat hozott, a zsidóság megszervezésére és védelmére

Genf. A világkongresszus bezárult és igen nagyjelentőségű határozatokat hozott. Külön határozatot hozott a kongresszus a kisebbségi védelem ügyében. A határozat hangsúlyozza, hogy a világbeke egyik felte a kisebbségi védelem. A Népszövetség 1922 szeptember 21-én hozott határozatával kötelezettséget vállalt, hogy a kisebbségek védelmét vállalja és garantálja. Ezt a határozatot javaslatot a népszövetségi közgyűlés 1935 október 11-iki ülésén megújította. A kongresszus ennek alapján a Népszövetséghez és a civilizált világ lelkiismeretéhez fordult, hogy szerezzen gyakorlati érvényt minden országban a kisebbségi jogokért.

A németországi menekültekről szóló határozatában a kongresszus köszönetet mond a Népszövetségnek, a menekültügyi hivatal felállításáért. Megállapítja a határozat, hogy most már bizonyos szabályozást nyert ez az ügy, ezzel szemben régebben teljes bizonytalanság uralkodott ezen a téren. Rendezni kell azt is, hogy a menekültek munkára való jogosultságát kapjanak. A kongresszus kéri az összes államokat, hogy ne engedjék meg, hogy a Harmadik Birodalom fajtörvényeit náluk alkalmaztassanak.

Elhatározták, hogy intervenálni fognak az orosz kormányhoz, hogy engedje meg a zsidó vallás szabad gyakorlatát, a héber nyelvi használatát és a kivándorolni akarók palesztinai emigrációját.

Összeült a palesztinai zsidó nemzetgyűlés.

Zsidó áldozatok száma hatvanhét...

Gyermekeket és nőket gyilkolnak az arab terroristák

Jeruzsálem. A támadások folyton kiújulnak az országban. Navéj Saananban egy autót, amelyen három rendőr és egy leány ül, meglétdak az arabok. Goláheber segédrendőr megsebesült és sebesülés sietett segítségével. Mikorra viszérkeztek, a többiek már halottak voltak. Szafedben bombát dobtak Alter Unger zsidó család házába. A bomba nagy pusztítást végzett. A 36 éves apa és öt éves kislája azonnal meghaltak, a nyolcéves leánykát a beható arabok golyói ölték meg. Egy kilencéves kislányt később halt bele sérülésébe. Pénteken temették el a családát, egész Szafed gyászolt és sziveltéző jelenetek játszódtak le a sírnál.

A kormány hivatalos kommunikéje súlyos szavakkal bélyegzi meg a gyermekgyilkosságot.

Hatvanhét zsidó áldozat van eddig. Hébrón arab polgármesterét is agyonbíte egy arab terrorist. A polgármester igen előkelő arab családhoz tartozott, amelyik régóta harcolt a Huszaimmel. Az egész várost mezt nem volt hibe az arab terrornak.

A kormány hivatalos jelentése szerint a nablusi ésszen több harcok voltak az angol katonaság és az arab banditák között. Nyolc arab megsebesült, angol részül nem történt sebesülés. Tel-Aviv közelében két arab megsebesült. Nablusra ölezer font kollektiv bírságot vetettek ki.

Jeruzsálemben a napokban összeült az Aszefat Hanucharim, a palesztinai zsidó nemzetgyűlés, hogy határozzon a Jlsuv sorsdöntő kérdéseiben. Az összejövetel a Waad Leumi határozta el, mivel szükségesnek látta, hogy a zsidó lakosság legitim képviselete állást foglaljon a politikai helyzettel kapcsolatban.

A Waad Leumi elhatározta, hogy Wauchope Iokormányához küldöttséget menesz, amelyben feltárja a zsidó lakosság elkeseredését, Félhívást bocsászott ki az arab lakossághoz, amelyben a béke helyreállítását kéri. Jaffát katonai kordon veszi körül amelynek célja a nyilt összejövetések megakadályozása, mert a zsidó ifjuság körében rendkívül elkeseredett a hangulat, a leujabb beszélés ellenakciókat akarják kifejteni, az arab orgyilkosokkal szemben. Az arab Jaffát véd a kormány, a zsidók ellentámadása előtt, de a zsidókat nem tudja megvédeni.

Hatósági irányítás mellett

Izgalmas választás folyt vasárnap a satu-marei orth. hitközségben

Rosenberg Sámuel lett az új hitközségi elnök. — Eredménytelen békétárgyalások előzték meg a választást. — Símtion prefektusi megbízott elnököi és síguranja főnök szedi a szavazócédulákat a választáson, amelyen a Bészidin tagjai vallási ellenőrzést gyakoroltak. — Békét a hitközségben! — A „Népünk” eredeti tudósítása. —

Satu-Mare. Több mint tíz esztendeje annak, hogy az ardeali hitközségek egyik legnagyobb és legtekintélyesebb reprezentánsa, a satu-marei hitközség folyton hallat magáról. Először volt a főrabbi szék körül megindult harc, amely a végössig csigázta a szenvedélyeket és az ellentéteket. Akkor egészen tisztán látszott, hogy két világnézet harcol egymással. Egyik oldalon a chasszidok, akiknek célja egy chasszid főrabbinak megválasztása volt, a másik felfogás pedig, az áskénáz-ortodox, amely a régi mesgýen akarta tovább vinni a hitközség ügyeit. Voltak pillanatok, amikor hevesen mutolt, hogy nem várt kette a hitközség. Rengeteg energia, sok pénz pocsékolódott el ezekben a belső harcokban, amelyekbe többször beavatkozott a helyi és a felsőbb hatóságok is.

Most újabb zűrzavar uralkodik a satu-marei hitközségben. Erről a változásról legutóbb részletesen írt a „Népünk”. A miniszter újra ideiglenes bizottságot nevezett ki, a helyi hatóságok fellejtésére és a miniszter 15 napi határidőt adott, az új választás levezetése. Ez a 15 nap lefelében volt és ezért augusztus 16-án, vasárnap újra választási izgalmak töltötték be a satu-marei zsidótelek utcáit.

Mindenekelőtt tényként le kell szögezzük, hogy **most már távolról sem „világnézletek” harca** volt ez a választás, hanem olyan **erők összeapadása**, amelyeknél nem lehet már tisztán kienni, hogy hol végződik az elv és hol kezdődik a személyi érdeklélés. A jelenlegi szituációban kétségtelennül megállapítható, hogy a szatmári chasszidok valóban megelégedtek a további éles harccal, amivel főrabbi-juknak a főrabbizszi-be való beiktatásával céljukat elérték. A hitközség vezetése körül — úgy látszik — igen sok koncesszióra voltak már a mulban is, de főleg a jelenben hajlandók. Ez alatt értjük, hogy nem akartak chasszid szupremációt a hitközségben és hajlandók békésen dolgozni az áskénáz konstruktív erőkké.

Ma már a a helyzet Satu-maren, hogy az orth. hitközség pártidifferenciálásában nem lehet klaszifikálni chasszid és áskénáz között, hiszen ma már itt egy speciális asszimilációs folyamattal állunk szemben, ahol a különböző világnézetűeket *politikailag*, hol az egyik, hol a másik frakcióba látjuk beolvadva.

Legjellemzőbb hínete ennek a ténynek az, hogy vasárnap 581 választási jogosultsággal bíró közül, 306 hitközségi tag szavazott le. Ezek túlnyomó része chasszid volt, mert az áskénáz tagok lával tartották magukat. Ennek dacára, a chasszid többség, áskénáz elnököt és a vezetőség több fontosabb pozícióját áskénázokkal töltötték be, vagyis az áskénáz vezetői és választási bizottsága mintegy dokumentálni szándékoztak azt, hogy a békés munka és konzolidáció hível.

Mielőtt még a választás lefolyásának izgalmas részleteit érátérnénk, le kell szögezzük azt a sajnálatos tényt, hogy az állandó petitiónevelések minduntalan igénybe veszik a hatóságokat azzal, hogy a megválasztott vezetőket ideiglenes bizottsággal helyettesítették. Ez eredményezi azután azt, hogy a prefektus kétségtelennül fulásgosan beavatkozott a hitközségi ügyekbe olyképen, hogy teljes és széleskörű jogokkal ruházta fel azokat, akik megbízásából a választást levezették.

Mint ennek kontrasztját kell itt megemlítenünk, hogy ugyanezen, amikor az orth. zsidó hitközségben Satu-Maren, ilyen izgalmaikkal teltelt volt a legkör, a választással kapcsolatban, ugyanakkor a református egyház is választott Satu-maren, ahol 5 jelöltjére több mint ezer szavazatot adtak le. Egyélen hatósági személy és egyélen rendőr nem volt

ezzen a választáson és minden a legnagyobb rendben folyt le. Sőt mánap még pólválasztás is volt és mégsem voltak izgalmas harcok. Okulhatunk ebből a kéznél levő példából, hogyan óvják a többi egyházak autonómiájukat és nem engedik magukhoz a hatósági beavatkozás legkisebb látszalát sem.

A választás előtti tárgyalások.

Az eddigi szokásoktól eltérően a választás, nem a tanácsstereben, hanem a Jskobinói-uccai nyegytemplom előcsarnokában folyt le. Az előcsarnokban a hitközségi hírdelmények szakasos helyén, berámázva és betvegezve közik a miniszteri kinevezést, és az ideiglenes bizottság tagjainak névsorát. Elnök: *Freund József*, alelnök: *Dávidovits Béla*, főgondnok: *Jakab Antal*, pénztárnok: *Spiegel Dávid*, ellenőr: *Keszler Antal*. Tagok: *Guth Sándor*, *Grosz Bernáti*, *ifj. Dr. Borgida Lajos*, *Grosz Dávid*, *Fischer Sámuel* és *Prager Márkus*. Az egységessé lészta érdekében éjjel-nappal folytak a tárgyalások, már-már ugy-látszott, hogy sikerül a megegyezés, és sikerült minden személyi igényt kielégíteni és a választási izgalmatokat elkerülni, de — sajnos — az utolsó pillanatban, a tárgyalások megkezdődtek és megkezdődött a választási harc.

A választás lefolyása, a prefektusi megbízott elnökletével, a sigrantia főnök ellenőrzése mellett, detektívek, rendőrök sorafta között és a Bészidin tagjainak asszisztálásával.

Vasárnap délelőtti tíz órakor nagy izgalom uralkodott a nagytemplom környékén. A választási körzetben erős rendőrpattaluk cirkáltak, a templomudvar különböző pontjain és az újában szigorú készülség, amelyik csak kellőleg igazolt és választási jogosultsággal rendelkezőket enged be a szavazóhelyiségbe. A választási bizottság a következőkből állott: *Freund József* elnöklete alatt, *Dávidovits Béla*, *Prager Márkus*, *Keszler Antal*, *Fischer Sámuel*, *Jakab Antal* és *Grosz Bernáti*.

Lényegében azonban a választást nem a hitközségi comista intormare, hanem a hatósági szervek vezették le. Elnökölt *Símtion Aurel* tanár, prefektus megbízott, mellette asszisztáltak *Muntianu* sigrantia főnök és *Botos* komiszár. Ők foglaltak közvetlenül az urna körül helyet, ahonnan egész nap nem távoztak el és ő szedték el a szavazócédulákat is.

A hat hete Dorna Vatrán nyaraló főrabbi intőzkedésére egy külön asztalnál jelen volt a város bészidinének négy kiváló tagja. Megkapó látvány, amint az öszszekülés *Winteritz* Mór főrabbi-helyettes elnöklete alatt, ott ülnek *Friedmann* Ábrám, *Halberstamm* Chalm és *Leicht* Mór árabbiok.

Szokottanul fésült a nyitott nagytemplom előcsarnokában üő választási bizottság. Három asztalnál, három merőben más világnézetű ideiglenes bizottság tagjai. A másiknál: nagy-szakállú, tudós zsidó papi férfiak. A harmadiknál a főhelyen: a hatóság embereit. Prefektural megbízott, sziguranca, rendőrség, sbb. És rendőr, rendőr mindenütt.

Szomorú korpék 5696 évének Av hó utolsó napján...

Izgalmas jelenetek a választási teremben

Az uccán izgalmas várakozás, akik érthető izgalommal tárgyalják a választás egyes léziseit.

Be a teremben, még a választás megkezdése előtt felszólt *Fischer Sámuel* választási bizottsági tag és kifogást emelt az ellen, hogy csak azok szavazhatnak, akik egyházi adójukkal hátafán nincsenek.

holott a miniszteri rendelet szerinti bárki szavazhat a hitközség tagjai közül, akik bármily formában hozzájárulnak a hitközség bevételeihez. Símtion prefektusi megbízott a felszólalásra azt válaszolta, hogy adja be *Fischer* panasztát írásban. Egyidejűleg azokat a tagokat, akik edőhátrálékban voltak, távozásra szólította fel, dacára annak, hogy a miniszter kinevezte őket a választási bizottságba.

A választási bizottság négy tagja erre ellávozott. A választás azután nyugodt mederben folyt tovább, délután négy óráig. Ekkor megjelent *Jakab Antal* bizottsági tag, aki a délelőlt ellávozottak között volt. *Dr. Pogácsás* Ioan kir, közjegyző kíséretében és az elnökli hatósági férfiaknak, petitiót nyújtott át. A petíció lényege a következő: a miniszter minden egyes tagnak megengedte, hogy szavazzon, viszont a hatósági kiküldött nem csak, hogy ezt nem respekálta, hanem még a választási bizottságból azokat, akiket a miniszter nevezett ki, elküldötte, ha adójukkal hátrálékban voltak. Így négy tag távozott, akik nélkül a bizottság nem volt jogosult a választást levezetni.

Este hét órakor lezérták a szavazást, amikor öszszeszámlálták a szavazatokat: 27 szavazat ellenében 279 szavazattal alábbi listára gyűzött: Elnök: *Rosenberg Sámuel*, alelnök: *Freund Sándor*, főgondnok: *Schönberger Henrik*, gondnokok: *Dávidovits Béla* és *Berger Jenő*, ifj. *Weisz Jenő* pénztárnos, *Weisz Elemer* ellenőr. Tanácsstagok: *ifj. Reiter Mór*, *Guth Sándor*, *Grosz Dávid*, *Lefkovits Lipót*, *Spiegel Dávid*, *Feldman József*, *Lebovits Lipót* és *Hasenfeld Zsigmond*.

A képviselőtestület tagjai: *Fischer Herman*, *Freund József*, *Schwartz József*, *Majer József*, *Grünberger S. Dávid*, *Linder Adolf*, *Boros Adolf*, *Weisz Kálmán*, *Katz Márton*, ifj. *Weisz Ignátz*, *Drummer Sámuel*, *Schwartz Sándor*, *Berkovits Zoltán*, *Freund Ignátz*, *Weisz D. Mayer*, *Prager Márkus*, *Lefkovits Márton*, *Süssman József*, *Gerendás József*, *Moskovits Dávid*, és *Goldberger Sámuel*.

Mi a helyzet a választás után ?

A választás után öszszülték az újonnan megválasztott vezetőségi áskénáz tagjai. Hosszas tárgyalások után, úgy határoztak, hogy a megbízott nem vállalják és kollektíve visszavonulnak a hitközség vezetésének munkájától. Ezután békétárgyalások kezdődtek, amelyeknek sikere érdekében, lapunk főszerkesztője is megpróbálta a közvetítést. Rámutatott arra, hogy a mai nehéz időkben meg kell szüntetnek ezek az áldatlan hitközségi belső harcok, a satu-marei hitközségben is, mert a konzolidáció munkáját ma mindenképen vállalnia kell és őszszelenséget, munkakedvet kell tanusítani, mégha bizonyos lemondás is jár. A választás után egy nappal annyira elhelyült a helyzet, hogy az áskénázok, élőkön az újonnan megválasztott elnökkel, hajlandóknak mutatkoztak elvállalni a megbízást és dolgozni a nagy hitközség további boldogulása érdekében, a sok felelősséget és sok munkát igénylő posztokban. Különösen fontos *Rosenberg Sámuel* újonnan megválasztott elnök ebbell elhatározása, aki már több ízben bebizonyította, hogy nemcsak jóakaral, hanem rátermettség sem hiányzik nála, amikor a hitközség élén áll. Az ő céltudatos és letterős irányításának köszönhető, hogy legutóbbi működése alatt, a hitközség pénzügyeit sikerült egyensúlyba hozni és még az adósságokból is sikerült néhány száz ezer lelt törleszteni. *Rosenberg Sámuel* elnök személye garancia arra, hogy a hitközségben a rend és a nyugalom fog helyreállni. Neki kötelessége most az élen maradni, hogy misszióját elvégezze. Ezt annál is inkább megteheti, mert hiszen, a hitközség fontos pénzügyei intőző heles bizottság öt tagja áskénáz, de a másik két tag is az építő és teremítő munka híve és semmiesetre sem kerékötödjé, a hitközség békés újáépülésének.

Rendkívül fontos és életbevágó volna, ha azok, akik még ezek után is elégedetlenkednek, eselles személylők háttérbe szorításáért, végre nézzék a hitközség mégusabb érdekeit és vagy kooperálják őket, hogy energiájukat és munkakészségüket alkalmuk legyen bebizonyítani, vagy álljanak egyoldre létre.

(Folytatás a 7-ik oldalon).

A spanyol felkelők kormányprogramja:

a kevés zsidóság kikergetése az országból

A spanyol polgárháboru és a zsidóság

— Állandó usztítás a spanyol zsidósággal szemben —

— Eredeti spanyol riport. —

A polgárháboru még mindég a legnagyobb vehemenciával folyik. A spanyol nép két táborba oszlott. A jobboldal antiszemita beállítottságúhoz kétség sem merülhet fel. A sevilli rádióban, amely a felkelők kezén van, a katonai parancsok beszédet tartott, amelyben többek között kijelentette, hogy a „nemzetközi zsidóság” segíti elő a baloldali forradalmat. A spanyol farszlak lapja, a „*Falang* Espanol” a legutóbbi hangon írt már a legutóbbi finanszírozásokról is. A puccsot *March* bankár finanszírozta, akinek tulajdonában van az „*Informations*” című antiszemita újság, amelyet a jelenlegi legális kormány he is tiltott Madridban.

Egy elgoltit felkelő listánál tervezetlet találtak aravanaközölog, hogy milyen tervek vannak, ha sikerülnek eloglalni Madridot. A siffrizott dokumentum megfellelték és az újságokban nyilvánosságra hozták. A kitos iratok adatokat tartalmaz az új kormány öszszállására vonatkozólag és többek között a negyedik pont lekonikus rövidségű határozata: a zsidók kitaszítása Spanyolországból. Ez a programot bizonyíték arra, hogy az ellenforradalmi csoportok egyik terve a zsidók kikergetése. Tekintettel arra, hogy *Melorca* és *Burjos* püspöket tagjai a forradalmi komiténok és a diákság legfőbb gerincét képezi a csapatoknak: gondolhatjuk, hogy milyen jövedelre várna a spanyolországi zsidóságra, amelynek száma néhányezretre tehető.

A spanyol Marokkóban a zsidó bankok kénytelenek finanszírozni a felkelőket

Spanyol Marokkó az ellenforradalmi csoportok uralma alatt áll. Főparancsnok: *Franco* tábornok. A marokkói zsidók, *Igy Cesta*, *Melilla*, *Larache* és *Tetuan* kikötővárosokban sokat

szentvedtek a forradalmi mozmozdulások miatt. Meliilat a flotta lötte, lakóinak egyrésze elmenekült *Tanger* nemzetközi zónájába. A marokkói zsidók túlnyomó többsége kereskedelemmel foglalkozik, csak egy kis rétege foglalkozik földműveléssel. Ezek berber dialektusban beszélnek és nagyon alacsony szociális fokan állnak. Teluanban számos menekült zsidó család él, akik nemrégiben menekültek Németországból. Ezek is sokat szenvednek. A bankok, amelyek nagyrészt zsidók kezén vannak, kénytelenek parancsokra finanszírozni a felkelőt. Mindenekelőtt az arab lakosság huz hasznolt az ügyből, amennyiben a régebről vérengzéseiről ismert rifkekabliokat fellejgyverezték. Hogy mit jelent ezek kezében a leggyver, azt a multból jól ismerhetjük, főleg ha a francia Marokkóban történt eseményekre gondolunk.

A baloldal nem antiszemita ugyan, azonban nem szereli a külföldieket és minden további bevándorlás ellensége. A forradalmi mozmozdulások e öt példát *Barcelona*ban szerződés költetett a munkások és munkások között, amelynek első pontja volt, hogy külföldiit senkinek sem szabad elfogadni. Ha a baloldal győz, akkor az anarchiztás is befolyást nyernek a spanyol politikára. Ha a baloldal győz, erős szociálizáslási irányzat kerekedik felül, mert *Barcelona*-ban például, már szociálizáltak a gáz, víz és villanyszolgáltatást.

A jobboldali zsidóság menekül Spanyolországból

Külföldiek menekülnek az országból. Ezek között természetesen sok zsidó is akad, akik a jövedelmi emereket soraiból kerülnek ki. Sok esetben nem azért menekülnek el, mert személyes biztonságuk van veszélyben, hanem anyagi lehetőségeik vannak lehetetlenné téve,

A liszkai caddik

Írta: *Leuchtmán Salamón*

Av hó tizennegyedikén volt halálózasi évtordulójára. Ilyenkor zsufolt vonatok futnak be a magyarországi *Liszka* Tolcsva vasútállomásra. *Zemplén*, *Hejdu*, *Szebolds* és *Borsod-megyék* zsidóságának ezrei vonulnak fel és őzölnek el a kis községek. Nagyon benne él ennek a környéknek zsidóságában a *Liszka* szentpenter emléke. Av tizennegyedikén aki csak tehett ott imádkozik sirjánál... Ott szoronganak a hívek ezrei a sir fölé épített ohe körül és benn az oheben is, sírnek, könyörögnek, hogy a caddik szőljön érdekében az *Egek* uránál...

Ott szorongtam én is sokszor ebben a meglehetősen nagy oheben. Valamikor régen, iljukoromban, akkor sikerült befurakodnom az ajtókatoköz köze, amikor épen a boldogult *reb Herzka*, ujfehértói rabbi, a *Nyirász* híres caddikja és boldogult emlékü *reb Fisl Zofler*, hejduánási rabbi, a hajdu-ságnak ez a híres nevezetes nagy papja, szintén ott voltak a sir körül. És szállott az ima, a hívek ajkáról, forrón, áhítatosan, egetostromlóan...

A mai nemzedék nem ismeri ugy a *Liszka* rabbi, hiszen már több mint halven esztendeje annak, hogy elkölözött az igazek világába. Kevesen vannak olyanok ma életben, akik ismerik, de apánk, nagyapánk sokat beszéltek erről a legendás nagy emberről, aki nagy tudása mellett, a szerénység, alázatosság és bölcsesség megszépülője volt. Mint chasszid rebbe, egyik ünemenyes alakja korának...

Nem volt rabbidinasztia sarja. Nem öröklés predestinálta arra, hogy „rebbe” legyen, csak személyes érdekel és lelki adottságai.

A végtelenségig menő őszszelenség, önmegtagadás, őszszelődés és izzó emberszeretete tették azzá, ami lett. Az emberek őszszelűleg megéreztek — és a vallásos zsidóságnak ezen a téren csatlakozatlan őszszelme van — hogy nagy ember él közöttünk és hirtelen elkezdtek az emberek hozzá őszszelni.

Nyolc éves korában elvesztette apját. Anyja, akit úgy hívtak *Szoroh* de *Bácherin*, egymaga gondoskodott tanításáról. *Bocher* korában *Bonyhádon* tanult, a hírnemes *Reb Hersel* *Charijnél*, együtt *Reb Slojme Ginz-Frieddel*, a *Kicour* *Sulchan* *Aruch* szerzőjével. *Bonyhádról* *Sátorajjujhejyre* került, *Reb Moise* *Telshbaum*mal tanult, annak híressé vált unokájával, a későbbi sgheti rabbi *Reb Zalmen Leib*-bal.

Nagy tudása volt már egészen fiatal korában is. *Eszküvője* egy héten volt *Reb Zalmen Leib*-al. Egy szombaton volt, az úgynevezett „*Vorspiel*”-jük is és az uhelyi hitközség vezetősége felkérte *Reb Zalmen Leib*ot, hogy szombat délelőlt, öt pedig arra, hogy ugyanaznap délután tartson drósiót. Nem vállalta. Elmentek anyjához, hogy „*protezsálja*” fíánál a délutáni beszédet. Mikor megmondották neki, hogy fia nem vállalja, akkor kijelentette, hogy ő nem szólhál bele az ügybe, mert fia tudja mit cselekszik. Kiderült hogy szerény-ségből tette, mert nem akarta, hogy őszszehasonlitsák, hátha az ő javára dölne ez el...

Reb Hersel nőszülése után egy szőlőt vásárolt. Nem sikerült neki. *Töknrement*. Ekkor kezdtek kiséglíteni, akik már tudták hogy mily rendkívüli ember és milyen hallatlanul szerény. *Tolcsva* nagyapám gyakran kiséglítette a babjól.

Nagy-nagy szégyénységben élt még sokáig, de aztán lassankint megismerték. *Liszka*ra került és mindég szélesebb körben kezdtek sultogni nevével, a zsidótelek helyeken. Ha valaki-

a forradalom és azt követő gazdasági krízis átélt. A kormány ugyan igyekszik a külföldiek biztonságát növelni, azonban nem mindig kellő eredménnyel.

Barcelona-ba néhány német zsidó erigrans üzletét kiharolták, de a többi kereskedők üzleteit is osztoztak a zsidó kollégák sorában. *Barcelona*-ban különben író harcolt helytátnak az egyház ellen és a nagy katolikus templomokat is felgyújtották. Közben a zsidó imsházait is felkeresték, hogy demolálják és kérdezték, hol a „*curas*” (a pap), de amikor meglátták a díszleten templomot, tovább mentek. A nemzetközi folkloret és sporhetet, amelyet *Barcelona*-ba terveztek, a nyugtalan-ságok miatt nem tartják meg.

A nagy spanyol városok, mint *Barcelona* és *Madrid*, még nem nyerték vissza nyugalmi helyzetüket, ami érthető is, hiszen a madridi munkásság egyrésze a *Sierában*, a katalán *Saragossában* még harcban állanak, és csak a munkások kísérése vette fel a munkát. Azok az üzemek, amelyeknek tulajdonosi elmenekültek külföldre, államtulajdonba mentek át. Kereseteképtelen külföldiek, éppen ugy kenyérgyöveget kapnak, mint a bennszülöttek. Külföldiek kivándorlása még mindig folyamatban van.

Zsidó történelmi emlékek az ostromlott városok körül

A harcok jelentéseiben megjelenik egy egy helységnek, amelyhez a zsidó multnak sok ragyogó emléke fűződik.

Az első nagy öszszecsapás *Gibraltár* környékén folyt le. Itt kellett át a felkelők a mai uralom megdöntésére. Ez a név emlékeztet az arab *Gebral Tariik* (Tariik szorosára), mert *Tariik* vezér volt az, aki 711-ben bevonult Északafrikából és elfoglalta a mai Spanyolországot. *Franko* tábornok is ezt szeretné utánozni. Hogy ő mit hozna, azt senki nem tudja, de viszont biztos, hogy *Tariik*, vagy négysszáz éve kulturál, tudományt és vallásszabadságot, a zsidóság számára szellemi fejlődési lehetőségét hozott erre a területre. A hadjelenésekben most többször szerepel: *Saragossa* városa. Ebben a városban működött, és itt költötte mély érzésű himuszánt 1000 évvel ezelőt *R. S'lamaj* *ibn Gebról*, a hírnemes költő és tudós. *Granada* városa is sokat szerepel. Bennünket emlékeztet *Ibn Nagdeira*

nek betege volt, *Liszka*-ra ment imáért, ha valaki nagy gondban volt, *Liszka*-ra ment tanácsért. *Szegények*, gazdagok hozzá mentek tanácsért, mert tudták, hogy tanácsa mindég bölcs és alapos volt. Sok jövedelme volt már, de minden pénzét odaadta a szegényeknek.

Érdekes, ahogy megboldogult nagyapám *Reb Slojme Ganzfried*, ahogy mondta el a *Liszka* rebbe után, hogyan lett híres-nevezetes emberré:

— Nem akartam én soha rebbe lenni. Emlékszem, hogy éljött egyszer egy ismerősöm és elmondotta nagy bánatát. Férjhéradandó lánya van, de nincsen hozomány, *Kénytelen* mindég elodózni az esküvőt, amit ő nagyon restel. Nagyon megsajnáltam szegényt, hiszen én tudtam mi a szegénység. Néhány napra rá, bejött egy dúsgezag földbírtokos hozzám és elmondta, hogy sok marhája elhullott, valami hitkozatos methavészben. Ha a többiek is elhullanak, pótolhatatlan vesztetés érli. Megkérdtem tőle, hogy hány özre van meg, amelyik még nem hullott el? A djon minden élő ökor után egy bizonyos váltásdíjjal, akkor megszünik a vész. Az ölet letszelt a földbírtokosnak, leolvasta előttem a váltásdíjját. Amint elment, hitváltam az apát, odaadtam neki a pénzt, hogy férjhez adja lányát. El nem lehet mondani, milyen özreme volt a szegény apának... A methavész pedig megszünt...

Ekkor kezdtek el sultogni, hogy imának ereje van. *Hire* ment a dolognak, és kezdtek jönni az emberek... és *Liszka* sokszernyi embernek lett vigasztalója és sok szőlő embernek könnyebbült meg a szive, amikor ellávozott a híres caddikról, aki ott nyugszik már régen, a *Liszka* ohebe, ahova évente sok-sok ezren vándorolnak el... hogy még a siron töl is segítségét kérikjék...

259

Réb S'múel Hanogidra, a nagy államférfiura, időse, akinek „*M'vaj Hatalmud*” műve idedekett most is tanulmányozhatóak tanulmányozhatóak, B'róchojsz irakidius végén. Sokat szerepel *Toledó*, ill. működött a *Ros*, akiknek a fia R. Jaakaj azulán megalkotta a „...”, a Sülchon Örűch elapját.

És milyen különös, hogy Cordova városát most kegyellenül ostromolják jobbról-balról, s a múlt évben nagy ünnepekkel tölthető hódolatak a város nagy fiának Rambahnak, születése nyolcszáz éves fordulójára alkalmából. Barcelona körül nagy a háborus tevékenység, szemben állanak a hadsereggek, mindenestre sokkal veszélyesebb célszittel, mint amikor 1263-ban szemben állott egymással és szellemi párvialdalt vívta a Ramaban és Fra Pablo. Hadseregük öntölnének a Gibraltáron át. Ezen az uton jöttek Spanyolországba a tudósok, akik Észak-Afrika hódolatként a nagy mesterek (Rabénu Niszlm goeji. Rif) tudományát és ezen az uton, ellenkező irányban menekültek mindég azok, akiket a vallási türelmellenység kihajított országukból. Ez volt az eset 1391-ben, amikor Spenyolországból menekült Észak-Afrókába a „R'vas” és 100 évvel később 1492-ben a zsidóság nagy része.

Nyolc nagy zsidó világszervezet petíciója a Népszövetséghez.

Genf. Nyolc nagy európai zsidó szervezeti petícióit nyújtott be a Népszövetség főtitkárának hivatalához, amelyben azt kéri, hogy a legközelebbi XVII. ülészkoron, tárgyalják meg azokat a panaszokat, amelyeket előterjesztettek a némelországi zsidóság védelme érdekében. Ez a nyolc szervezet a következő: „American Jewish Committee”, a „Bnei Bril Paholy”, (Alfréd M. Cohen szenátor), „Confédération on Jewish Relations”, Ezek az Egyesült Államokból. Franciaországból a következő szervezetek irtak aia: „Alliance Israéliste Universelle”, az „Emberi Jogok Ligája” (Prof. Victor Basch), „Comité National de Secours aux Réfugiés Allemands” (Henry Berganger szenátor), Comité Central d'Assistance aux Emigrants Juifs” (Qualid elnök), végül „Comité pour la Défense des Droits des Israélites en Europe Centrale et Orientale” (Julius Godard szenátor).

A petícióban először vázolják azokat az üldözéseket, amelyeknek ki vannak téve a német zsidók és mindazok a katkollus keresztények is, akiket a nemzeti szocializmus üldözötteire ítélt. Ezáltal negyasháhu kívándorlás indult meg, amely zavarólag hat azoknak az országoknak munkaviszonyaira, hova a menekültek bevándorolnak. A németek megsértik a nemzetközi jogot is és mindazokat a szerződéseket, amelyeket 1919 óta a nemzetközi konferenciákon kötöttek. Hatalmas kéremérszer működik a zsidóság ellen és még a menekülteket is, más felségjog alá tartozó országokban is üldözik. *Egyes országok joga polgárral felett, nem horiátlan. A népszövetség jogok és gondolat súlyos megsértése mindaz, amit ma Némelországon elkövetnek.* A Népszövetségnek kötelessége, hiszen azért alakult, hogy a nemzetközi békét elősegítse és a népjogokat biztositse, minden egyes országban. Ez az eiv edja meg a jogokat a Népszövetségnek ahoz, hogy tiltakozzék az emberi jogok elrablása ellen. A *humanizmus és civillizáció nevében kérjük a Népszövetség intervencióját.* A memorandum különben 40.000 szót tartalmaz és számos igazolói dokumentum van hozzá mellékelve.

Orphali Józsefet, az 1929. év pogrom zsidó áldozatát szabadlábra helyezték. Jeruzsálem. József Orphali-t, a zsidó soméri, aki 1929-ben a zavarások idején önvédelemből fegyverét használta és ezért a bíróság előbb halálra, majd életfogytiglani fegyházra ítélte, most elhagyta a fegyházat, az V. György király trónralévésekor kiadott amnesztia folytán. Szimcha Hinké, a másik áldozatát életfogytiglanra ítélt vádolt, még 1935-ben lett szabadlábba helyezve.

Nem szabad a betegséget elhanyagolni!
Főleg gyomor-, bél-, epe-, vese- és májbetegségeket, mert ezek az élet fuikcióját képezik. A világhírű **„GASTRO D.”** kőzismert jóhatású gyógyszer ezeknek a megbetegedéseknek. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy megrendelhető 130 lei utárvétellel Császár gyógyszerárban, București, Calea Victoriei 124.

Az ősi magyar virtus...

A magyar rádió bemonója, lelkesen közvettelte és mondta el, a berlin olimpiáson, amint Kabos Endre megnyerte a kardvívás egyéni világbajnokságát. Már elegendő van az olimpiáson, bár a német zsidók nem bánták volna, ha évekig eltart, mert hiszen előre jelezték, hogy utána következnek számukra az igazi hád-el-héd...

De mit is mondott a magyar bemonó...
— A karddal való vívás, az ősi magyar virtus legmélőbb kifejezője Egy szál karddal kiállni, ez az igazi magyar eszmény, ez az, ami az ősi magyar vérenek legjobban megfelel, hiszen őseink is karddal kezükben hódították meg a Duna Tisza közét...

Igy mondta, de elfelejtette elmordani, hogy a legizárbb reprezentánsal ennek az „ősi magyar virtusnak”, nem a pesti nyilaskeresztések, hanem Kabos Endre, a pesti — zsidó fiú. Ezt a „legősbő” magyar erényt is egy zsidó csinálja legjobban, emilnhogy Fuchs Jenő dr. 1908-ban mér Londonban világbajnok lett.

Franciaországban is folyton erősödik a zsidóellenes hangulat

Szobrot akarnak állíttatni Dreyfussnak. — Az Alliance iskolaszervezete

Páris. Különösen Elzászban és Észak-Afrókában folyton erősödik a zsidóellenes propaganda. Ez arra bírta a zsidó hitközségek képviselőit, hogy deputációi menesszenek a kormányhoz, amely az államhatalom segítségét kéri. Így a napokban egy elzászi delegáció ment a miniszterhez Sultz polgármester és helyettese Edgar Boch vezetésével, akiket de Tessan államtitkár fogadott. Szóba kerültek az alkotmány és elzász zsidóellenes megmozdulás is, amelyre de Tessan kijelentette, hogy a népfrent kormányra minden lehető elkövet, hogy ilyen kilengések elő ne fordulhassanak. A Felső Rajna vidék jelenlévő prefektusát azonnal utasította, hogy minden hasonlómegmozdulást, a lehető legerélyesebben nyomjon el. Ugyancsak küldöttség érkezett Francia-Morokkóból, amelynek zsidó lakosai panaszolják a zsidóellenes megnyilatkozások növekedését, főleg azóta, amióta a palesztinai zavarás kezdődött. A miniszteri megbízott a morokkóiaknak is megnyugtató kijelentéseket tett. Damaskusban sem rossz a helyzet, a syriai arabok többször demonstráltak szimpátiá tüntetést, a palesztinai arabokkal kapcsolatban.

Dreyfuss ezredes halálózási évfordulóján igen sokan keresték fel, az „affér” hősenek sírját, közülük számos zsidó és némszidó szervezet. Avonkivül a Zóla család, Madame Labort sib. Itt említjük meg, hogy Georges de la Fourchadière az „Ouvre” hasábján azt ajánlja, hogy állítsanak emlékművet Páris egyik téréen Dreyfussnak, hogy az igazságtalanság eme mártírjának emlékét megőrkítsék.

Budapestre utazók figyelmébe!
Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrassy-ut. 43. szám Augusztus 2-án megnyitjuk. Modern kényelemmel berendezett ragyogó konyha, szobák, folyóvízzel. Kivánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos: Friedman Józsefnél (Andrassy ut. 43) vagy Oradeen özv. Strasser Ignátnél Str. Nicolae kora 17 szám alatt.

lett. Ahogy Budapestban az irodalom, művészet, bankélet, kereskedelem, ipar és sport terén ezek a zsidók vezetnek, ezek az elnyomott magyar zsidók, akikre azt mondta nem is régen Gömbös miniszterelnök, hogy a magánvállalatoknál is „tuldimenzionál” mértékben könyvelnek és raktárnokoskodnak. Pedig ez a zsidófiaja sokban előbbrelítve ennek a kis népnek sorsát és sokban hozzájárult ahhoz, hogy az európai kulturmemezek sorában emilítsk.

Több megbecsülést érdemelne a magyar zsidóság, nem csak akkor, amikor Kabos Endre győz, hanem akkor is, ha a kabosok egyetemre szeretnék járatni gyermekeiket, ha azt szeretnék, hogy szerényen megélljenek a magyar glóbuszon... Ezt szeretnék már konferálni hallani Pluhártól... nem csak azt, hogy a „magyar virtus”-t Kabos reprezentálja Berlinben és Fesztetics gróf és Bőszörmény — otthon, az „ősi ugaron”...

Milyen nagy iskolaszervezete van az Alliance-nak?

Az „Alliance Israéliste Universelle” ujság közli az Alliance iskolaszervezetének hálózatát. E szerint 50.000 gyermek jár az Alliance iskoláiban. A legtöbb iskola Marokkóban van, 42 iskola 29 helységben, amelynek 15.233 tanulója van. Syriában 11 iskola működik, Iránban (Perzsiá) 17, Görögországban 20, Irakban 7, Palesztinában 5.

Algírban létesült nyolc vallásoktatással foglalkozó isola (oevres d'éducation morale et religieuse), avonkivül a mezőgazdasági iskola a szanifeldi Mikveh Israelben és egy siketnémák intézete. Az Alliance iskoláiban intenzíven tanulják a zsidó hit és erkölcsöt, és ezenkívül a francia kultúra szellemét. A legtöbb iskolában a francia az oktatósi nyelv.

— Zsidók a bécsi fogorvosi-kongresszuson. Wien. A fogorvosok IX. nemzetközi kongresszusán számos zsidó delegátus vesz részt, a világ minden részéből. Közülük van egy 20 tagból álló palesztinai orvosi csoport is, amelyik a bécsi zsidóság körében nagy érdeklődést kelt. Dr. Lewin Epstein, a csoport vezetője, a bécsi lepok munkatársainak a következő nyilatkozatot tette a palesztinai helyzetről: Julius 22-én indultam el Erecből és mondhatom, hogy elutasításom idején semmiféle depresszió nem volt észlelhető a palesztinai zsidóság körében. A palesztinai zsidóság bizakodó, Nem indult volna el 20 orvos egy ilyen utra, ha nem volnának bizonyosak abban, hogy nem történetik valami nagyobb meglepetés. Amerikából is számos zsidó delegátus érkezett, közülük Diamant professzor, a new yorki Columbia egyetemről és dr. Scheur I. Chicagóból, akik a fogászati tudományok legkiválóbb képviselői. A kongresszus kiosztotta a „Miller díjat” is, amelyet minden öt évben egyszer adnak ki. Azok képviselők, akik nem csak előbbrevizik a foggyógyászati tudományt, hanem annak tudományos értését is őreghetik. A három közül az egyik: dr. Bernhard Gottlieb, aki jelenleg a bécsi egyetem fogorvosi laboratóriumát vezeti és ő az egyik alapítója az első palesztinai foggyógyászati tanácsnak, a Hillel-nek, Hatfában.

HIREK

„Népünk” cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696
Péntek : Ellul 3, augusztus 21.
Szombat: Ellul 4, augusztus 22, — 1: כ"ד
Heti szidra: שבת
Heti hatfóra: חמשי אנשי
Szombat kezdete:
üzel bezárás 7.10
gyertyagyújtás 7.20.
Istentisztelet kezdete 7.30.
Szombat befejezése 8.25.

A Jisuv nevében mondom:

„Jöjjön, aminek jönni kell!
Semmiféle vihar nem akadályoz meg bennünket abban, hogy folyton előre törjünk a végcéllé felé!”

A genfi világkongresszuson elmondta: Dr. Benzion Mossinsohn, a palesztinai zsidóság képviselője

Tisztelet Kongresszus, a palesztinai zsidóság nemzet tanácsa nevében üdvözlöm az első zsidó világkongresszust. Ez a zsidó lakosság nem úgy érzi, hogy csupán a világ zsidóságának egy számmennyiségét jelent, hanem, zsidó a nép pionírja, hogy ujjábredjen a zsidó nép és az ősu földet felöltse. A mi üdvözlésünk, a „fődaros” üdvözlöte népünk szentesített gyermekeinek.

A palesztinai zsidóság legnagyobb jellemmel néz mindarra, ami a galutában történt, arra a sok szenvedésre, könnyre és vérre, amely elfolyt. Büszkeséggel nézi a palesztinai zsidóság azt a heroiikus harcot, amelyet a zsidó nép folytat a létért és emberi meg nemzeti becsületéért. A zsidó világkongresszus legjobb kifejezője ennek a létért való küzdelemnek, és a zsidó nép nemzeti büszkeségének legmel több kihangsúlyozója. Nem kegyet akar kérni ez a kongresszus, hanem az önszolgálatához szükséges erők összegyjtését és nyitlan követeit a nemzet és emberi jogai elismeréséért a galutában és nemzeti otthonában.

Ezekben a nehéz időkben különösen sokat szenved a zsidó Palesztina. Éppen abban az időben, amikor az egész világ zsidóságának szeme odátérnyel teli reményekkel a Szeintföld felé, törték ki a zavarások, de jelentősen Önöknek: a palesztinai zsidóság rendíthetetlenül áll, nem hajlik meg és nem ijed vissza semmitől. (Nagy tetszés.)

Megsiratjuk áldozatainkat és szívünk összeszorul a fájdalomtól, amikor arról hallunk, hogy ismét elesett közzülünk egy, aki ott állt a várán. Megsiratjuk őt és egy hiszem, hogy ennek a kongresszusnak is meg kell emlékezni ezekről a megdöbbentő tekről. (A kongresszus felállással áldozott az elesettek emlékének.)

De mi nem lankadunk és a kionított vér nem gyengít bennünket, minden egyes vörsepp, csak még jobban hozzájárul bennünk a löghöz és otthonunk ezáltal még drágább lesz nekünk. (Ezért tetszés.) Mi építleni mentünk az országba. Az utóbbi években megmutattuk, hogy mit tudunk alkotni, és építeni. Azon a jogon kívüli, amelyet történelmi jogunk ismerünk és avonkivül, hogy jogunk van visszatérni az őseink házába, van még egy kiválóbbas jogunk is. Egy nép nem azzal ér el jogcímét egy földre, hogy hány éve él ott, hanem az a jogcím: hogy mit alkotott ott. Ötven év leforgása alatt, egy sivataggá silányított földből, virárgöz kertet varázsoltunk, de nem csak magunknak, hanem másoknak is. Nyugatlomban és bé-

kességben dolgozunk. De „mások”-at lztgnak és ma hadiállapot van közzülünk. Azt kérjük: hol a zsidóság ereje? Erre azt válaszolom: a palesztinai zsidóság ereje csodálatosan megnyilvánult ezekben a súlyos napokban. Nem csak azok a fiatalok, akik életüket kockáztatják naponta nem csak azok a soffőrök és rendőrök, akik kerítések mögött, háztökről orvul megáradtak. Nemcsak őh, hanem mindenki megmutatta, hogy mennyire érejt ez a zsidóság és mennyire összetart. Ők kizsajátítják a jákat, mi ülteljük őket. Senkilem hagyja el azt a helyet, amelyet elfoglalt, dacára annak, hogy egy orv golyó bármely pillanatban kiölthetja életét. De azért az élet folyik tovább. Ennek az életerőnek megnyilvánulása bizonyítja, hogy igazi néppé lettünk. A zsidóság és a szenvedés lángoló tüze egygyé kovácsolt bennünket.

Tudjuk: nehéz napok következnek. Talán amagunk kell tartunk a frontot, talán sokmindentől le kell mondanunk. De nem retentünk vissza! Ezt az ízpéret hozom a galutba. Tudjuk, hogy a világ zsidóságának szeme, reánk irányul és mindenki nehéz bánattal kéri: mi lesz?

És a palesztinai zsidóság nevében mondom: jöjjön, aminek jönni kell! Semmiféle vihar nem akadályoz meg bennünket abban, hogy folyton előre törjünk a végcéllé felé...

Ennek jegyében üdvözlöm a kongresszust. Legyünk átkatva átló, hogy egyazon erő, egyazon hit és egyazon akarat hajt bennünket előre és fel kell emelünk fejünket és kifejeznl akaratainkat, önmagunkkal és másokkal szemben is. Nagy áldozatokat kell majd hoznunk, nagy erőfeszítésre lesz szükség, talán erőnkön felül is, de ezt meg kell tyege nemcsak az otthoni zsidóság, hanem az egész világé. A jelenleg Palesztinában élő zsidóság nem a maga jogaiért küzd. Hiszen ezeket a jogokat talán el is ismernék az arabok. A mi harcunk, a galutai zsidóságért folyik, az álljárt, azért hogy kitarjék az ország kapuit az egész nép számára. Ezért van szükség az egész nép áldozatkésziségre. Ezért ennek a világkongresszusnak nem csupán a galutai zsidóságnak kell küzdenie, hanem mindenekelölt a zsidó nép Palesztinára vonatkozó jogaiért. Mert az otthon: mindenkor egy népnek legmélőbb szimbóluma.

Összejöni minden erőnk, minden energiánknak és odaadásnak összefogásá, hogy építsünk, hogy minél többet építsünk. Az igazságban való rendíthetetlen hitünkkel kell előbbremenjünk, a végső győzelem felé...

Exclusiv nyári ruhanyagok: Selymek, buretek, vásznak olcsó szabott árakban Kertész divat-áruházban, Piaja Regina Maria 1.

— Új berlini rabbi. A berlini zsidó hitközség rabbiknak hívta meg Dr. Alexander Altman rabbit és Swarsenzkyt. Dr. Altman a trieri rabbi fia, aki a berlini rabbiszemináriumot végzette, ahol néhány évig mint docens is működött Dr. Swarsenzky a berlini zsidó tudományos intézetet végzete és évek óta Berlinben működik. Ezenkívül meghívták hitközségi rabbiá Dr. Janc Maybaumot az oderamelletti Frankfurthól. Kérületi rabbi lett Dr. Josp Schneidemühlből és Dr. Max Nusbaum hitközség. Ezek a kinevezések azért vállak szükségessé, mert sokan berlini rabbi közül Palesztinába vándoroltak.

Az erdélyi zsidók találkozóhelye!
Megyit **BERKOVITSNÉ (Oadearó) orth. kóser étterme BUCUREȘTI, Str. Lipscaii 7.** Eisöragu erdélyi konyha!

Sós Ferdinánd

díplomás optikus
étesült a n. é. községségel, hogy a mai kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő, modernül berendezett és úsan felszerelt optikai üzletét Oradea, Piaja Reg. Maria 3 alatt

megnyitotta

— Érdekes visszaemlékezések a Palesztina-mandátummal kapcsolatban. London. Az elsőhaz július 27-iki ülésén Anthony Eden, amikor nyilatkozott Palesztináról, érdekes visszaemlékezést közölt abból az időből, amikor mandátum sorsa eldőlt. Sir Austen Chamberlain — mondotta Eden — azt kérte, hogy adják oda a megbízást az Egyesült Államoknak. Tette ezt azért, mert ezzel Amerikát jobban bele akarta vonni az európai politikába és a népszövetségi eszme szolgálatába. Azonban Lloyd George a leghatározottabban sztraszálott azért, hogy Nagybritánia kapja a mandátumot és mert az Egyesült Államok nem nagyon szorgalmazták a kérést, valóban Angliának jutott a megbízás. (Szerk. megjegyzése. Mennyivel üdvösebb lett volna, ha az Egyesült Államoknak jut a mandátum. Neki nincsenek arab érdekeltségei és teljesen erővel sikeraszálott volna zidó érdekekért).
— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a lebiztosabb eredménnyel követték a széleskörű összeköttetésekkel rendelkező „MIREA” Irada Cluj Regela Ferdinand 116. Telefon 142.

3 kell a kisbabának: de az Höfer hintőpor, krém, szappan legyen!

— Több mint 400.000 dollár egy év alatt az amerikai Keren Kajemet bevételre. New York. 1935 június 1-ől 1936 június 1-ig az amerikai Keren Kajemet 406.957 dollárt gyűjtött. Ez az összeg a legtöbb, amit 1929 óta egy év alatt gyűjtöttek az Egyesült Államok területén. 400.000 dollár különben is csak háromszor sikerült eddig évente gyűjtetni a KKL-nek.

— Aki jól akar étkezni, keresse fel Bucureștien, Str. Emigratului 8 szám alatt, a Targul Larușról elsímtarozott Herskowitz Samu orih. kóser vendéglőt.

— Az Akciónscomité ülése mégis Zürichben lesz. A cionista világszervezet kezeltározottsága avusztus 27-én ül össze Zürichben. Egyidejűleg cáfolják azokat az elterjedt híreket, mely szerint az AC gyűlést 26 ára hívták volna össze Londonba. Voltak ugyan olyan hangok, amelyek azt hangozatták, hogy a mai súlyos időben egy pillanatra sem hagyható el London, azonban a megkérdezett részvevők többségének véleménye elapján ugy döntöttek, hogy mégis Zürichben tartják meg a nagyfotosságu értekezletet, augusztus 26-iki kezdettel.

— Siesta Szanatórium Budapest, I. Rákth György ucca 5., a főváros egyik legideálisabban fekvő gyógyintézete. Bel- és ideagyógyászat, sebészet, szülészet, nőgyógyászat, urológia, sib. Könnyen, kényen és mikroszkopiai laboratórium. Elektrocardiograph (szívvizsgáló). Krogh féle alapanyagcsere vizsgáló készülék. Enterocleaner (bélürítő). Modern vizsgyöntelmez. Orvosilag vezetett vilanyüremű konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyzetgöles par. — Olcsó árak!

255

— A bojani rebbe halála. Ismét gyásza van a chasid világnak. Meghalt Nuchem Friedman a bojani rebbe. Bécsben, a Rothschild kórházban halt meg harminckilenc éves korában. Az elhunyt rebbe, aki a sadagórai híres rebbeinek unokaöccse volt, Bukovinában lakott és csak betegségének gyógykezeltése végett utazott Wienbe, ahol utólrta a végzet. A temetésén tiszteket vettek részt. Holttemét az úgynevezett „bojani bész-hamidrás” ból vittek örök pihenőre. A temetésen résztvevő a kiterjedt család, közöttük két fiú, a veje, a krakkói főrabbi és sok rabbi, valamint Lengyel országból, Magyarországból és Romániából reakciók sok híve. A család tradíció szerint, gyászbeszédet nem hangzottak el. Atyja mellé temették a nagy bécsi Zentralfriedhofban, aki 1917-ben hunyt ott el. A közelállók szerint, közvéltelül halálát előlt az elhunyt nagy caddik végrendeléséről, azonban ezt még nem hozták nyilvánosságra. Amikor a temetési szertartás folyt Wienben, a Cernăuți-ban levő bojani imaházban gyászisteniszteletet tartottak, amelyen résztvettek az elhunyt bukovinai hívei nagyszámban. A gyászhetek után, az elhunyt családja visszatért Cernăuți-ba, ahol állandóan laknak.

— Mit ígért Wauchope főkörmányzó Emir Abdulahnak? Jeruzsálem. Az „Allive” arab újság augusztus 8-iki száma közli az ammani arab értekezlet részleteit, többek között Emir Abdulah egy nyilatkozatát, amely a következőképpen szól: **A főkörmányzó megígérte nekem — és nincs okom kételkedni szavában — hogy amennyiben megszűnnek a zavargások, az esetben megszűnteti a zsidó bevándorlást és a koncentrációs táborban levőket szabadon bocsátja.** Az egész palesztinai zsidó sajtó felháborodottan tárgyalja ezt a nyilatkozatot és követeli, hogy minden kétszínűség nélkül valljanak színt az angol felelős hatóságok. Mondta ezt Sir Arur Wauchope főkörmányzó, vagy nem mondta? Az „Allive” lap a következő számban közölte ugyan, hogy előbbi nyilatkozata nem fedte teljesen az igazságot, azonban ennek dacára teljes nyíltságot követel úgy a palesztinai közvélemény, mint a sajtó.

— A palesztinai bevándorlás csökkentése. Jeruzsálem. Ez év júniusában összesen 1786 bevándorló lépett partra Palesztinában. Ez igen alacsony szám, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy a múlt év júniusában 4850 személy vándorolt be. Az 1786 személy közül, 159 mint tőkés (132 hozzátartozóval) 400 munkás (240 hozzátartozóval) és 643 személy, akik öllakók hozzátartozói. Összesen, az év első felében 17 534 személy vándorolt be. Főleg a munkésbevándorlás csökkent, a tőkés bevándorlása nem csökkent oly mértékben, mint a többi kategóriák. (Az angolok a zsidó pénz beszivárgását szívesen veszik, de ha arról van szó, hogy ezeket kellő eréllyel megvédjük az arab rociások ellen, akkor nem ők szívesen! A szerk. megjegyzése.)

— Constantia-ban, a „Tel-Aviv” legjobb hírnevűk örvendő és szigoruan orthokser vendéglő, Str. Traian 14 szám alatt, Melamed Ignác (Sibiu) irányítása mellett, megnyitott. Elsőrangú árdeai konyha. Olcsó árak. Szűkesség esetén megfelelő lakás.

A lábizzadás ellen biztos szer a Csanda-féle „PODEOL”

A lábviz után a lábat bepódozolva, azonnal megszűnik a legerősebb lábizzadás, égető érzés, puffedtség. A kisebzett lábat meggyógyítja, a bőrt puhán tartja, a жарást végtelen könnyíti, szágtalanít.

Kapható: gyógyszerárban és drogériában.

Készíti Csanda gyógyszerár, Oradea.

Goga Hitlernél

Mindenekelőtt szögezzük le tényként, hogy minden egyes politikusnak szüksége van arra, hogy külföldet látogasson, ott felvegye az értekezést a felelős állásban levő politikusokkal. Így van ez minden európai államban és így kell legyen a román politikusokkal is. Csek-hogy nálunk bizonyos szempontból más a helyzet. Ahogy azt a clujti „Patria” is megállapítja. Nálunk más a helyzet aszerint, hogy ki hova megy és ki mivel tárgyal. Például: Ha például okéért *Virgil Madgearu* és *Dr. Lupu* elmennek Párisba és ott tárgyalnak azokkal a felelős tényszókkal, akik ma a nagy francia nemzet ügyeit intézik, akkor a román jobb oldali sajtó szerint ez „hazaárulás”. De ugyancsak ezt állapították meg a múlt évben Madgearu, amikor Berlinben tárgyalt. Akkor még azzal gyúsították, hogy konspirál a nemzet szocializmussal és árulja el a hazát.

Mennyivel más a helyzet most, amikor Goga Oclavian ment ki és hosszasan tárgyal Hitlerrel és a nemzeti szocialista Németország felelősivel. Most a világrt nem kísér vilárlós megjegyzésekkel a jobboldali lapok, ezt a kirándulást. Sőt, ellenkezőleg, a legnagyobb szimpátiával üdvözlik ezt a konstruktív munkát. Goga utazása — szerintük — az állam legnagyobb érdeke. Akkor nem találnak elég dicsőítő szót, ennek a nagyóó államférfiút ténynek magasztalására. De Lupu az reitlenő nagy vétket követ el amikor Párisban Léon Blum-lal tárgyal.

Pedig az igazságot nem is kell harsogva hirdesük. Azt az igazságot, amelyet minden értelmes középiskolai tanulónak illik tudni Romániában. És ez az igazság az, hogy a párisi tárgyalások valóban az ország érdekében történnek, mert hiszen országunk politikai irányvonala nyilgyenesen azon az úton halad és kell is haladnia, amelyre a franciák utja vezet.

Ezzel szemben Berlin a centruma minden olyan megrozulásnak, amely a békeszerződések revizióját készíti elő. Ez a „revizós” politika, a nemzeti szocializmus élelelema. Értelhető tehát a „Patria”-nak, a nemzeti-parasztpárti clujj organumának feicsővélsása, amikor megállapítja, hogy míg Lupu párisi tárgyalásait a „hazaárulás” üvöltésével kíséri a szélső jobboldali sajtó, addig a Goga héri-ni „fontos” tárgyalásának, ujjongva tapsol... Mi sem értjük ezt, nemcsak a „Patria”... azaz pardon, hogy mégis... tudniliik, Párisban nem száják a zsidókat és nem ezt állítják be minden baj kulforrásának, viszont Berlin... az igen... az ha reviziót is hirdel, de... gyűlöli a zsidókat. És ez a fontos nekik...

Értesítés

A legszebb zsidó szokások közé tartozik a halottaktól való évenkénti megemlékezés. Azonban a gondterhes élet nehézségek között gyakran előfordul az a fájdalom tény, hogy megfeledezzünk erről a legszentebb kötelezettségünkről a megboldogult, szeretett szülők, rokonok elhalálozási évfordulójának, *Jahzerit-jának* a megtartásáról. Az Iclodi Tora im Derech Erec Iparos Jesiva vezetősége magára vállalta ezt a kegyeltteljes és Istennek tetsző feladatot, hogy a beüldölt adatok alapján, kedves elhunytjainknak a Jahzeritjást, *fitsizt Braun Henrik frabbi ur* irányítása alatt, igen csekély díjazás mellett előírás szerint pontosan megtartsa.

Az Iclodi Iparos Jesiva nemes hivatalos áll be a zsidó ifjuság életében, szigoruan tradicionális vallási és talmudi nevelés mellett, gyakorlati képzést nyújt az ott tanuló ifjuságnak. Ennek következtében, aki ezen ekciólt támogatja, megboldogult halottaival szembeni kötelezettségének leróvása mellett, egy a maga nemében párhallan jelentőségű intézményi támogat.

Az intézet tagjainak évente 4 Jahzerit-ot teljesen díjmentesen terít meg a Jesiva. Jesiva de meseriași Iclod Jud. Mureș.

— Olajforrás nyomokra bukkantak Palesztinában. Palesztina gazdasági körében szöbeszéd tárgya, hogy a palesztinai olajkutatást mesterségesen megakadályozzák, mert a nagy petroleum trösztöknek árpollitkója nem enged meg, hogy újabb források keletkezzenek. Amikor az Irak Pipe Line-t Ber Seba körül építették, kutak artakot furni, amelyből — legnagyobb meglepetésre — olaj tört elő. A küldött kormány — hivatalnok, azonnal betömte a kutat és újabb fúrását megilltoit. Azonnal rendelkezett, hogy további fúrás joga, csak az iraki társaságnak ven, amely azonban nem akarja a fúrásokat engedélyezni, azzal a idokkal, hogy az orosz konkurencia miatt, amugy sem fizetődne ki. Az igazság viszont az, hogy az oroszok egyáltalán nem jönnek ki petroleummal a világpiacra, mert hadseregük motorizálása folytán, minden mennyiségre szükségük van. Kétségtelen tehát, hogy a fúrások beállása kizárólag az olajtröszt árpollitkója miatt történik és épen úgy, ahogy a kávéit a tengerbe öntik és a buzával fűlölék a mozdonyokat, az olajat sem akarják a föld felszínére, hozni amikor ez rotonán a nagy trösztök politikájától. Így került a fel sem tárt palesztinai olaj, a világgazdasági harcok sodrába.

— Kitűnő hírvénőök örvendő. műzikálisan képzelt 37 éves nős, külföldi lőknőtor, szépcsenésű tenorhanggal, ki eddig neves nagy hílközsegeknek működött, az idei főmnepekre Románia valamelyik nagybő hílközsegenél öhejt elhelyezkedni. Ciméb és bővebb felvilágosítást nyújt a „Népünk” szerkesztősége.

— Amikor Varsó gáztámadástól félt. Varsó. A napokban egy éjszaka a hatóságok rendelkezése nagy gyakorlat folyt a lengyel fővárosban, amikor arról volt szó, hogy esetleges éjszakai gázlőadás esetén hogyan védekezzék a lakosság. Ezért teljes sőtésébe burkolták a városot. Hullágnak kiasználták ezt a kedvező alkalmat is és a város nem zsidó negyedeiben, számos zsidó lakást és üzletet kiraboltak és megrongáltak. Ugyancsak a városól Leszno negyeden teljesen összejörlték egy Silberberg nevű asszony lakást és egy rabbist barbár módon bántalmaztak. *Ber Uze* nevű 16 éves fiút súlyosan megsebesítettek.

— Clujj utja alkalmával okvellenül keresse fel az Adler féle vegetáriánus ételmel, ahol reggelit, ebédet, vacsorát a legjutányosabb árban kaphat, ugyiszintén a legfrissebb cukrászati terményeket. — Eszelg éjjeli szállást is. Cim Orh. Köser Vegetáriánus Étterem Cluj str. Regele Ferdinand 22. l. em.

— A zsidók Peruba mennek. Páris. A Hias-lea emigracion Association (Hikem) közli, hogy tekintettel arra, hogy Peruba a közeljövőben nagyobb zsidó tömegek vándorolhatnak be, kiterjeszti érdekkörét erre az országra. A perui bevándorlási komislió újfaszervezik és a többi szervezetekkel együtt, támogatják a most havonként odavándorló 300 zsidó telepedését. Peruban jelenleg 1500 zsidó él, akik főképen Limában és Colos-ban laknak.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbben vehet SZIRMARY nál, Oradea, Sas-palota.

— Deutsch Pál orth. kóser bodega Baia-Mare, Kispiacon.

Özv. Stern Sámuelné (volt Amsel) orth. kóser vendéglőjét **ORADEA**, str Nicolae Iorga 19 alá (volt Berkovics vendéglő) helyezte át

Esküvők és bankettek rendezését emeleti külön teremben vállalom

Utazóknak és abonenseknek nagy árkedvezmény!

(Folytatás a 2-ik oldalról). Önmegtartózkodást kell tanusítani eskénáznak, chassidnak egyaránt: A jobb belátásnak kell győznie ilyen rendkívül időkben a hílközség magasabb érdekeiért, meri nem szabad, hogy igazá váljon a szövetség asszisztáló Munteanu szigurancafonőök ama kijelentése, amelyet a pellicóra tett és amely így szökölt: — *Sajnos* — úgy látszik — még sokszor lesz szükség arra, hogy itt asszisztáljunk! Ennek nem szabad többé sohasem előfordulni, Ma, amidőn mindenfelől öszzezsap felléttünk a gyűlölet hulláma, több türelmet kell gyakorolnunk egymással szemben, el kell tekintelnünk gyakran hiányosságainkat is, hogy egymás erőstisénel, szolidáris testőrti együttérzéssel és egyúsgesen tudjuk kötelezettségeinket teljesíteni, hílközsegeink és a többi magasabb zsidó érakekért. Sem Simfon prefektusi megbízott, sem a szigurancafonők, sem más ne szedje többé a templem előcsarnokában a szövázatokot, mert szégey a zsidóságra és főnkereszi a hílközsegek annyira félőve örlőit autonómialát. Legeyen béke végre a satmari hílközsegeben! (u. o.)

KÖZÉLET

— Felhívás. Néhai dr. Sternbach József, az oradeai zsidó kórház volt orvos 1915-ben hadba vonult és 1918-ban az olasz fronton elesett, vagy meghalt. A holtárványintézési eljárás most van folyamatban. Felkérésnek volt bajtársai és mindazok, akik halálának okáról és körülményeiről, továbbá a temetés időpontjáról és helyéről tudomásul bírnak, hogy az öszses ismert adatokat mielőbb a Szentesgyelet íróadójával (Oradea, Str. M. Fuchs 2.) közölni sziveskedjenek.

— A pozsonyi hílközség nagy pénzügyi tranzakciója. A pozsonyi ort. hílközség három és fél millió csekkoronra hitelt akar felvenni a közeli időkben. Ebből egy milliót a kisebb adósággok konverziására, egy milliót a hílközségi iliszviselők nyugdíj alapjának rendezésére és a fennmaradó öszszeggel a rituális fördőit akarják reorganizálni és a mai korunk megfelelően rendezheto. A nagy kölcsön (román valutában 21 millió lei) ügyét ja hílközség pénzügyi bizottsága tárgyalja jelenleg.

— Megemmisítették a debreceni ortodox hílközség tisztikari választását. Debrecen. Még februárban új tisztikari választást az orth. hílközség, amelyen előnké Bernfeld Sámuelét választották meg. A választás ellen pelliciót nyújtottak be, amelyben kérték a választás megemmisítését, mivel a titkosság meg lett sértve. Most ill össze a választott bíróság, amelynek előnké Schwartz Ede nyiregyházi lakos volt. Tagjai pedig: Ullmann Salamon, Weinberger L. Farkas, dr. Faragó Béla és Stretter Mór voltak. A felek meghallgatása után a bíróság megemmisítette a választást és a költségekben, 65 pengőben marasztalta el a hílközséget, amelyet az ítélet jogerőre emelkedéséig számított 15 napon belül meg kell fizessenek.

— Az egri statusquo hílközség rabbi-állást hirdet. Budapest. Az egri hílközség pályázatot hirdet rabbiállás betöltésére. A hirdelmény szöszserint szövegében ez áll: „Kohániták pályázatait a Vezetőség figyelembe nem veszi”. Nem tudható, hogy miért zárta ki a kohénokat az egri statusquo hílközség?

— Tornalján tartották a csehszlovákiai Mizsachi gömőri csoportjai körzeti konferenciáját. Weinberger József (Kostice) nyitotta meg az ülést. A konferencia újra Klein Viktort bíztá meg a gömőrti szervezés munkájával és a központ is biztosította támogatásáról. Bejelentti, hogy Rimaszombaton Löwy Arnold vezetésével sikerült egy héber kurzust megszervezni. Klein Viktor ezután beszámolt eédigi szervezőmunkájának eredményeiről. A tárgysütőzökhöz hozzászököltek még Rosenberg Lili, Hirsch A., Fischer Jenő és Deutsch H. A konferencia rendkívül szigorú kritikát gyakorolt egyes gömőrti csoportok inaktivitása felell.

Sulfamyl pudér csak „EGGER” védjeggyel valódi, más gyártmány, mint értékelen utánzat visszautasítandó.

— Eljegyzés. Lebovics Fánka Oradea és Fisch Bela Säuceni jegyesek.

— A »fekete légió« tífuszbacillusai. New-York. A detroit-i „fekete légiók” elleni perben kiderült, hogy antiszemita terrorcélú is voltak a terrortisztának. Mac Rea államügyész kijelentette, hogy az egyik vádlottnak, William Guthrie-nek kijelentése szerint, a zsidókat tífusbacillusokkal akarták elpusztítani. Őt akarták megbízni ezzel és azt ökövellték, hogy engedje át cincéjét arra a célra, hogy ott ezeket a bacillus telepeket kitenyesszék. Ez ellen itllakozott. Kijelentette egy gyógyszerésznek is, aki az egészet szervesen akarta, hogy nem egyeznik bele ebbe mert ez egy második „Frankenstein” ügy lesz és ha úgy történnék, ahogy akarják, akkor az egész város elpusztulhat... A tenyészletli bacillusokat tebe és sajátba akarták becsempészni és így megölni a városban azokat, akikre haragudtak, köztük a zsidókat is.

— Az arabok Dsemal Husseini ellen. Jeruzsálem. A Sarafendbe internált arabok közül 84-en tiltakoztak az arab legfelsőbb komisfionál Dsemal Husseint londoni kijelentése ellen, aki elítélte egy nyilatkozatában az arab terrorakciókat és kijelentette, hogy azok nem az arab hatóságok ellen irányultak. Az internáltak kijelentették, hogy főleg az arab imperializmus ellen léntettek és kérték, hogy az arab komisfé demantálja Dsemal Husseini kijelentését, s ezt a demantit az angol sajtóban is publikálják.

— Házaság. Dr. Stern László, az oradeai jogászársadalom kitűnő fiatal tagja házasságot kötött S h w a l b Renével, Schwarz Lázárnak, az oradeai orth. hílközség alelnökének leányával. (Minden külön értesítés helyett.)

— Hét millió drachma a saloniki-i zsidónegyed felépítésére. Athén. A görög kormány nért millió drachmát szavazott meg arra a célra, hogy a Campbell negyed legése folytán hajléktalanná lett zsidók ujjáépítsék házaikat.

Befejeződött a marienbadi Aguda konferencia

Az Agudas Jiszroel világszervezet világkongresszust előkészítő marienbadi értekezlete véget ért. Számos, a szervezet további működésére vonatkozó fontos határozatot hoztak. Így rezolúciót fogadtak el Palesztinára vonatkozólag. A Közponlt Tanács mely megdöbbenéssel és fájdalommal látja, az arab excesszusok kilengéseit, amelyek a palesztinai zsidóságnak nagy károkat okoznak. De hiszi rendűellenül, hogy a további békes munka lehetővé válik, különösen akkor, ha az angol kormány továbbra is intranzigens álláspontot fog képviselni. A második határozat a genfi világgkongresszusról szól, amelyen az Aguda csak részben veit részt. A harmadik rezolúció az Agudas Jiszroel világkongresszus összehívására vonatkozlk. Elhatározták, hogy 5697 Adar hónapjáig fellélnék összehívják Jeruzsálemben, ha azonban ez nem volna lehetséges, akkor valamelyik európai országban. Elhatározták továbbá, hogy a Keren Halora és a Béth Jakob közponlokat Londonba helyezik át.

A Knessio Mechno záróülésén Jakob Rosenheim elnök tartott még referátumot. A fenlieken kívül határozatok még a Keren Halora központjának további feladatai felől is. A Limmud Halora és a gyermeknevelés megszervezéséről is határozatok a diaszpóra országokban, valamint a Jesivák megszervezéséről és a chinuch pedagógia továbbfejlesztéséről. Könyvek kiadását is elhatározták és a jesivák látogatásának propagandát fognak csinálni. Új jesivák és orthodus nevelőintézetek felállítását is elhatározták. Körnralozták az egyes országok Aguda központjainak feladatait. Végül megvitoltatták előbbi határozatukat és a Béth Jakob központot továbbra is Bécsben hagyják, csak a Keren Halora központot meg át Londonba.

Az 56-ik zsidó halott

Jeruzsálem. Az utóbbi napokban újra felénkül a palesztinai arabok harci tevékenysége. Nesz Clona egy huszonkét éves Rosenfeldet. A fiatal munkást orvul támadták meg. Rosenfeld immár az ötvenhatodik zsidó áldozata a a felkölőknek.

Móciában a harmincyolc éves Benjámín Suszler nevű telepest sebesítették meg a zendülők. Suszterit bevitték a Hadasza körházba, állapotja súlyos, de nem életveszélyes.

Augusztus 10-én délután a felkölő arabok két angol pilótát súlyosan megsebesítettek. A repülőök egyike nemokóra meghalt. A transzjordaniai határhozók a Kinereth mellett hegységben üldözöttek voltak egy arab bandá. Egy arab elesett.

Néhány nap óta a Tel-Aviv és Haifa között közlekedő órukat négy katonal autó kíséri. Azonkivül egy rádióállomással felszerelt kisebb autó is állandóan velük van.

— Vizsgázott hittantánár szárnyasvágói képzettséggel állást keres. Cim a kiadóban.

Napsütéses időben gondoljon arcbőrére

és kérje a jól bevált receptek szerinti gyártott „HEINRICH”-féle gyógyszappanokat, u. m.

Zsirus arcbőr ellen : **HEINRICH**-féle BORAX-szappant

Száraz : **HEINRICH** - KÉTRÁNY-szappant

Ekcémák, miteszerek : **HEINRICH** - KÁTRÁNY-szappant

Szeplők, bőrfoltok : **HEINRICH** - EPE-szappant

Kéz- és lábizzadás ellen kérjen „HEINRICH”-féle CHROM-szappant.

Saját érdekében követelje az eredeti csomagolásu „Heinrich”-féle gyógyszappanokat, u. m.: **Petról, Kővérgyermek, Lanolin, Szilimát, Salycil, Ichthiöl, Carbol, Camphor, Rezorelin, Kén, Anthrazöl** stb. Óvakodjon az utánzatolától, mert csak papírba burkolt szappant kap és nem **gyógyszappant**.

Hétről-hétre

Jeruzsálem. Jeruzsálemben két arabot, akiket azaz gyanúsítanak, hogy az Edson-mezőn május 16-án történt gyilkosságok tetesei voltak, letartóztatták. Szembesítették szemtanúk állításai szerint, az egyik arabban a tetést határozottan felismerik. Revolverek golyói is egyeztek a gyilkosság után talált golyókkal. — Szaron északi részén levő telep biztonságának növelése céljából csapaterősiltséket küldtek.

— Az arab „Difaa” jelent, hogy a halál kikötőben harminc arab vámszűrtnek felmondták állását. Ugyancsak a jaffai kikötő öt tisztviselőjének is felmondtak. A zsidó lapok értesítése szerint bizonyos fegyvercsempészettel kapcsolatban történtek ezek az elbocsátások. — Ewen Jehuda-kolonán az elmúlt héten elesett, Abraham Donsgis. Édesanyja, fia chunya feletti fájdalomában esztét veszítette és idegcsenatőrumba szállították. — Tel-Avivban ezer menekült demónstrációt rendezett, amiért nem hajlandók tovább támogatni őket és emiatt a tel-avivi Wad Kheil is beszűkítette támogatását. A tüntést rendezők osztatták szét. — Thos Williams képviselő érdeklődésére Ormsby Gore miniszter megígérte, hogy adatokat szerez be arról, hogy az arabok okozta károkat miatti. — Nesa Zionában egy 13 éves arab fiú közölte a rendőrséggel, hogy látta, amint egy zsidó megöli egy tizenéves arab kislányt. A nyomozás megindult és az ügyvényt megletett megállapították a lány hüljátát. Kiderült, hogy a fiú erőszakot követelt el a lányon és aztán megfojtotta. A fiú letartóztatták. — A Jarkon folyó torkolatánál egy 20 méteres csatornát kezdtek kiásni, hogy az új kikötőben a kirakodást megkönnyítsék. — Haifa-ba 77 jóménita zsidó család érkezik, akik a legutóbbi sedulában nyertek cerifikátot. Ugyanide nemrégiben 177 család érkezett. —

Zürich. A zürichi „Volksrecht” adatokat közöl arról, hogy a svájci nemzeti-szocialisták támogatást kapnak Németországból. A lap fotokopiát közöl arról a levélről, amelyet a frontisták vezére, Friedrich Eisenegger intézett a berlini propaganda-minisztériumhoz, s amelyben a zsidóellenes hecek szubvencionálását kéri.

New-York. Az Egyesült Államok elnöke, Franklin D. Roosevelt, az United Palestine Appeal évkönyvéhez bevezető sorokat írt, amelyben kifejti, hogy a zsidók nemcsak a zsidó országok ügyéért harcolnak, hanem a népszövetség útján az egész világ elismert számukra. A zsidó népek kétségbevonhatatlan jogai vannak az élethez, a szabadsághoz és a boldogsághoz.

Wien. A zsidóság körében egy év óta 100 millió mértékben terjed a munkanélküliség. Dacára a zsidó állasközvetítő hivatalnak, amelyet a hiúzesség tart fenn, a zsidó munkanélküliséget mindnehezebb elhelyezni. Az állasközvetítő felhívást bocsátott ki, amelyben hivatkozik arra, hogy ma nagyon nehéz a munkát adni az állasközvetítőnek. A zsidó orvosok körében tudott dolog, hogy a bécsi kórházakban 60 orvos állás van üresedésben, de amióta 1933-ban a zsidó fiatal orvosok elhelyezését lehetetlenné tették, azóta képtelenek a zsidó orvosok elhelyezkedni, viszont nem-zsidó orvosok nincsenek, akik az állásokra megfelelnek, ezért inkább üresen hagyják az állásokat. — Itt említjük meg, hogy a nemzetközi fogorvosi kongresszuson Bucurestiban is sokan vettek részt, többek között dr. Winkler Már, aki a legelőkelőbb és a legteljesebb körök fogorvosa.

Zágráb. A jugoszláviai cionista szervezet Zágrábban tartotta meg ezévi nyári konferenciáját. Számos városból jöttek a delegátusok, akik megtaggyatták a palesztinai most folyó eseményeket és azt a következtetést vonták le belőle, hogy ezennel még nagyobb erővel kell küzdeni a palesztinai építés érdekében. Az őszel nagy propaganda kezdődik a palesztinai lapok érdekében.

Varsó. A jövő hónapban az ingatlanbirtokosok nemzetközi konferenciáját tartják Varsóban, amelyre a titkárság értesítése szerint a palesztinai ingatlan-tulajdonosok is kiküldenek három delegátust Tel-Avivból.

Breslau. A breslaui törvényszék tizennyolc hónappal elzárásra ítélte egy zsidót, fajgyalázás címén. Ugyanilyen vétséggel egy árját két évi börtönrre ítélték. Ezenkívül polgári jogait is felfüggesztették három évre.

Tel-Aviv. Tiberiasban a 23 éves Mordechaj Laniado nevű zsidó fiatalembert három arab megsebesítette. A sebesülés könnyebb természetű. — Amanban egy arab tiszt háza ellen merényletet követtek el. Az elfogott merénylő bevallotta, hogy a radikális arabok klubja bérelte fel a merénylőre. — Aron Cohen nevű jaffai lakost szabadságra helyezték, aki azaz vádatotl meg, hogy jövéseket adott le házából az arabok. Vele együtt számos zsidót szabadságra helyeztek, kivéve azt a két őrt, akiket tiltott fegyverviselesért tartóztattak le. — Plunkett bíró ellen az ügyész eljárását indította, mivel az a tiltott fegyverviselesért előirt öt évi fegyházat önkényesen szállította le az ítéletkihirdetésenként. — A „Dawar” zsidó lap beállításának okát nem publikálták. Két nappal a beállítás előtt figyelmeztetést kapott a szerkesztőség, hogy ne támadják a jaffai kormányzó.

Az Agudasz Jiszroel világszervezet vezetői Benes köztársasági elnökknél.

Prága. Augusztus 7 én délelőlt Dr. Benes köztársasági elnök kihallgatáson fogadta a marlenbacsi Aguda előkészítő konferencia háromtagú vezetőségét, Jakob Rosenheimot, H. A. Goodmant, az Aguda politikai referensét és Jonathan Horovitz főbíráit. A kihallgatás háromnegyed óráig tartott. A delegátusok hódolatuknak adták kifejezést az Aguda Knesio Mechino-ra összegyűlt megbízottak nevében és megköszönték a csehszlovák népnek azt a jóakaratot, amellyel a zsidósággal szemben viselkedtek. Megköszönték azt is, hogy az ország orléndektája teljesen egyenrangú a zsidóság főbb részével és önelló szervezetben tömörült. Kifejtették hálójukat azért, hogy Benes elnök, még külügyminiszter korában oly sokszor szállott szóra nemzetközi fórumok előtt, Genfben és másutt is és a Palesztina mandátum vitéja idején is, azt az álláspontot képviselte, amely a zsidóság érdekeinek megfelelő. Horovitz főbíró egyidejűleg annak a 4000 csehszlovákiai zsidónak hálóját is tolmácsolta, akik Palesztinába élnek. Benes elnök válaszában kijelentette, hogy örvend a vallásos zsidóság hódolatának és kijelentette, hogy a zsidók iránt valószállan szimpátiát érez és amikor módja lesz rá, mindenkor támogatni fogja nemzetközileg biztosított palesztinai jogukat.

Egy chaluccsoport elindulása Csehszlovákiaiból. Bratislava.

A Palesztina-hivatal rendelkezése értelmében a szlovákiai és kérpájaljal chaluccok, akik kivándorlásra készek, összegyűltek Pozsonyban, ahol Edal sieln prégai kiküldött felülvizsgálta őket s utána Wienen és Trieszten keresztül át elindult a Szentföldre. A csoportban volt husz chaluc, akiket a Miztrachi, illetőleg az Aguda küldött ki. A szervező bizottság egyforma szerelével intézte valamennyi chaluc és chaluc ügyét és bőségesen ellátta őket az utra élelmiszerekkel. A pályaudvaron, elutazásuk előtt, a hozzájuk intézett beszédekben kiemelték a szónokok azokat a nagy feladatokat, amelyek rájuk várnak és amely elébe oly bátran és szerellel néznek, mert hiszen egyik kezükben karddal, a másikban építőkanállal kell küzdenek.

Magas árúit veszek aranyat, ezüstöt és brillánszt bármilyen mennyiségben HERBST ékszeráruház Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 3.

Nagy hiány lesz kóser szeszitalban. Nemrégiben megjelent az új szőlővédelmi törvény, amely a szesz gyártását kizárólag horból engedélyezi. Ez az intézkedés sok tekintetben szerelmes. Főleg a kóser szeszitalok készítése körül okoz nagy nehézséget, mert nem számoltak a múlt év szeptemberre, hogy annyi kóser borra lesz szükség, a kóser borkészlet ma már fogytán van, legfeljebb az addigi szükséglet fedezésére elegendő. A likörgyárak és pálinka főzők akciót indítottak, hogy valami átiháló intézkedéseket tegyen a minisztérium, mert ellenkező esetben, hiány mutatkozhat a zsidó lakosság kóser szeszitalok ellátása körül.

Az angol fasizták lapja a rituális gyilkosságjáról. London. Sir Donald Somerwell, Anglia főügyésze eljárást indított a „The Fascist” című lap ellen, amelyet a „British Union of Fascist” megbízásából Sir Mosley ad ki, amiért július 4-iki számában egy cikkben azt írta, hogy a zsidók bizonyos rituálékhoz emberevt használának. A főügyész intézkedése megnyugvást kellett az angol felvilágosodott publikum körében.

430 zsidó bevándorló egy palesztinai hajón. A „Galilea” gőzös, most költött ki Haifa-ban. Fedélzetén 430 zsidó bevándorló volt, akik közül 300 Lengyelországból és 63 fiatal ember Németországból vándorolt ki.

Zsidó humor

A HATODIK KÖTET.

Még a régi Németországban történt, hogy egyik német város levelet írt egy híres galicai rabbinak, melyben elé kérte, hogy küldjenek nekik egy fiatal rabbit, aki azonban ne csak a zsidó tudományokban legyen járatos, hanem a lérsaságban is tudjon medfelelő módon viselkedni.

A tudós rabbi kiválasztotta egyik növendékét és így szőlt hozzá: — El fogsz menni ebbe a városba rabbinnak, de a Sulchán Áruch négy kötetéhez meg kell tanulnod egy ötödiket is, amelynek az a címe, hogy „Umgang mit Menschen”.

A fiatal rabbi elfogadta az állást, és évek mulva egyszer meglátogatta régi tenőfőjét, aki megkérdezte:

- Na ismered-e már a Sulchán Áruch ötödik kötetét?
- A kérdezett erre így felelt: — Már a hatodik kötetet is ismerem. És melyik ez?
- Umgang mit Unmenschen.

EZÜSTKANAL.

A zsidó snorrerek a kórházban, ahol éjjel meghúzódnak, élményeket mesélnek el. — Velem nagy csoda történt máma. — mesélt az egyik. — Beállítottam Reb Smul konyhájába. Egyszerre csak bejön az asszony és megkérdi, mi járóban vagyok? Mondom: egy kis alamizsnáért jöttem. Nem adott egy fikarcnyit sem, hanem ösztendezett, mint a bokrot s azt mondta, menjek oda, ahonnan jöttem s azzal elment. Én is szomorúan kölrődtem el alamizsna nélkül a város leggazdagabb zsidójának a házából. De mit tesz isten? Amikor kimegyek a konyhából, egy ezüstkanalat találok a zsebemben. . .

ÉSZREVÉTELLENÜL.

Az egyik kereskedő már delulán öt óra felé az uccón sétál és észreveszi, hogy barátja már bezárja az üzletét. — Was ist, — kérdezi tőle — már ilyenkor bezársz? — A dolog úgy áll, — mondja erre a kérdezett — hogy teljesen létkrementem és fel kell adnom az üzletet. Most minden nap előbb és előbb zárok, így a végén nem lesz feltűnő, ha egyáltalán ki se nyitok.

ÖRÖK SIRHELY.

Mikor R. Akiba Éger Posenben működött, meghalt a városban egy gazdag farkar zsidó. A Chevra nagy összeget kért a sírért. Az örökösök a városkapitányhoz fordultak panasszal. A háfóság megidézte a rabbit, aki a következő magyarázatot adta:

— Mi zsidók hiszünk a feltámadásban, tehát a legtöbb zsidónak csak „átmenetleg” van szüksége a sírra. A farkar, aki életében jót nem cselekszik, viszont nem részesül a feltámadás jutalmában, tehát örökre kell neki a sírhely, azért csak fizesse meg a magasabb árat.

AZ ÜRES VÁROS.

A rabbi, akit a Szentföldre hívtak megbucsozott a hívtől. A hívtőség apraja nagyja elkísérte s még jóval a város határára jut sem akartak visszafordulni.

— Most látom csak — mondta a rabbi, hogy végre valami kellemeset is halljanak tőle régi hívei — milyen jó ez a város.

Az előjáróság egyik tagja bizonyos elégtelleg jegezte meg: — De amíg nálunk volt a rabbi, mindig csak szemrehányásokat tett és rosszaknak, gonoszaknak mondott bennünket.

A rabbi mosolyogva felelt: — Hol itt az ellenmondás? Én azt mondtam: most látom, milyen jó ez a város, most, amikor mindenki itt van és nincs senki a városban.

Fuchs Mancsi tűzőszalon elköltözött Oradea, Str. Rimanóczy 12 sz. alá.

Tipografia Românească Oradea, Alea Romel No. 2. — Telefon 87.

NÉPÜNK

TERKESZTŐSÉES ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA Strada Iosif Vulcan No. 4. Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor — Felelős szerkesztő: Leitner Zoltán

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Hítközsegeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak: egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lel. Külföldön: 120—80, 45, 25 ct, 180, 90, 60 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

Remény és kétségbeesés között

Ha valaki figyelmesen szemléli a világ zsidóságának jelenlegi súlyos helyzetét, arra a megállapításra jut, hogy dacára a nagy erőmegfeszítésnek, amelyekkel a zsidóság szerte a világon kifejti helyzetének javulása érdekében, nem sok eredményt mutat. Vannak bizony sokan, akik elévesszik hitüket abban, hogy a mindenfelől jövő támadásokra, tudjuk e tartani defenzív frontunkat. A mai helyzetben épen e nagy ellenszenn és ellenséges almaszjára értekezés, kétszerees fontos, hogy minden felőlő zsidó lényező azt hirdesse, hogy nem szabad elévessíteni senkinek sem a jobb jövőben való hitet és a zsidó erő meg jóképen az örök kirtartásban van.

Legjellemzőbb a mai helyzet tragikus mivoltára, hogy a legtöbb zsidók által tömegesebben lakott országban, a helyzet folyton rosszabbodik és mennyire jellemző erre a helyzetre az hogy Genfben, a zsidó világgkongresszus számos ország képviselője nem is tehetett jelentést, országa zsidóságának tragikus helyzetéről, mivel féltie kellett attól, hogy ezáltal konfliktusba keveredik az ott uralkodó szisztemával, illetőleg az ott képviselő kormányzattal. Mennyire súlyos lehet az ország zsidó lakosságának helyzete, ha nem is szabad róla beszélni a világ zsidóságának nagynyilvánossága előtt sem! Mennyivel más volt a helyzet a világháború ere, amikor zsidó nemzetközi kongresszusokon nyíltak és bátran lehetett egyes országok zsidóságának helyzetéről fejérdélni. Ma már más a helyzet! Ma beszélni sem szabad azokról a szenvedésekről, amelyekkel a zsidó és kéteurópa sokmilliónyi zsidóság. Némán összeszorított fokkal kell tünni és szenvedni és még beszélni sem szabad.

És kétszerees féjdalom, hogy a világ zsidóságának egyetlen azylumának remélő országban, Palesztinában is hajmeresztő kegyetlenkedésről jön a hír. Csodálatraméltó önmegtartózással és szívós kirtarással őgzi mindennapt munkáját a Palesztina, zsidóság, amikor nem tudhatja, hogy milyen pillanatokban érheti őt, vagy közeli hozzátartozóját egy gyilkos arab löve, vagy golyója. Ott nincs gentl Vöröskereszt egyezmény, mert dum dum golyókkal lönek és betegpölő növéreket gyilkolnak le gazul. És nincs humanitás, mert ártatlan iskolásgyermekeket kövöböjk a bombákkal. És 15.000 angol sorkatona áll, tankokkal és lángos ördökkel, repülőgépekkel és a modern harcászatt minden sedsésdőlőzével. És a híres nagy brit oroszán nem bír el néhány ezer irreguláris rabbióval.

Kétségbe kellene esni annak látásra, hogy sehol semmi reményünk arra, hogy szabad emberi és nyugodt életet élhessünk. A gduiti országokban hallgatni, tünni, Palesztinában meghalni — ez az egyetlen lehetségünk! A világ legnagyobb birodalma, legnagyobb hajónak és bátor katonaságnak nincsen sehol, amikor zsidókat ölnek. Milyen „elégtel” ez a német nemzeti szocializmusnak, hiszen ott még nem is ölnek a zsidókat.

Mi lesz Palesztinában?

Borzalmas bombamerénylet Tel-Avivban

Naponta halnak meg ártatlan zsidók az arabok merényletei! — Az angol kormány tehetetlen, vagy nem akar segíteni? — kérdi a palesztinai sajtó és az ottlakó 400.000 zsidó

A fájdalom és felháborodás, gyász és állalkodás áll meg a palesztinai zsidóság szivét. A szászszalékban zsidó Tel-Avivban olyan borzalmas merénylet történt, amire nem volt még példa. Minden arcról a kétségbeesés látszik és uccákban, hivatalokban, üzletekben és gydrakban a legnagyobb elkeseredéssel beszélnek a merényletről.

Igy nem mehet tovább! — ennek véget kell vetni! — ez hangzik mindenfelől. Ezt írja megjelölő hangon a héber sajtó is, amely arról elkezdi, hogy fel kell hionni az angol és palesztinai kormányok figyelelmét arra, hogy a zsidóság türelmének vége már és nem hajlandók tovább élcsenvedni az arab brutálitásokat. Az első napok terrója óta még egyszer sem volt a kegyetlenül elidézelt halálak olyan bőséges aratása, mint az utóbbi napokban.

Az utóbbi napokban fiatal drága gyermekleteket oltottak ki, a minden emberi érzésből kivettözött arab bsztiák. Naonononn több zsidó vitülő élet került idő előtt a sírba. A súlyosan, egy könnyetlen becsület száma löbbzzerre, rug, sok közőlűk egész életükön át nyomorék maradt.

A felőlős cionista vezetők hallatlan erőfeszítéseket tesznek, hogy egyrészt, a kormány felrözzök közönyéből, másrészt, hogy visszatartsák a zsidó fiatalokat attól, hogy elévessítsen türelmüket, bosszút áljanak és egy polgárháboru kezdődjék, amelynek retentió következményei lennének.

Mi történt Tel-Avivban?

Augusztus 16 én borzalmas esemény történt Tel-Avivban. A Jafa-Tel-Aviv—Lydda vasútvonal, a négy zsidó város bellerülén fut keresztül és este, amikor a vonat áthaladt ezen a ponton, amely igen élénk, egy ismeretlen tettes a vonat elsőülésére váró közönség körébe egy bombát dobott, amely borzalmas pusztulást okozott. Egy gyermek meghalt, 20 zsidó lakos megsebesült, 11 közőlűk olyan súlyosan, hogy a Hadassa kórházba kellett őket szállítani. A tettes, aki vagy egy utas, vagy egy arab vasutí al kalmazott volt, elmenekült.

A négyszerees gyilkosság Haifa-ban

Newey Schaanan kertvárosban, Haifa mellett, — amint már a „Népk” is közölte — három zsidó segédrendőrt és egy leányt megöltek az arabok. Most derült ki a gyilkosság

részletei. Aulóval mentek a szerencsétlenek, és a „Herbert Samuel” kolóniától dényugatra, egy kőbarrikádát találtak az úton. Leszállottak, hogy a követet az uról elhárnyják, de amint az autó megállott, rögtön lövéseket adtak le rájuk. Az utón magán 50 golyó nyomát találta meg a rendőrség. Awner Goldhaber segédrendőrt volt az egyetlen, aki sebesületlen elmenekült, hogy segítséget hozzon, és ő észlelte, hogy egy domb mögött, egy arab löháról vezényelte a tüzet, amely három életet oltott ki. A leány neve Branka Kollin, 25 éves tel-avivi lakos volt. A vizsgálat megállapította, hogy a berdiék dum dum golyókat használtak, amelyek borzalmas sebeket ejtettek a szerencsétleneken.

Az első zsidó ellentámadás

Julius Wagschal, 25 éves németországi elektrotechnikus, amikor Tel-Avivból Sarafend felé haladt, megott egy a katonai táborban előfordult hibát kijavított, az úton megámadták és lesből agyonölték.

A tel-avivi merényletnél meghalt nyolc éves David Achbar halála olyan mélységes felháborodást keltett, hogy a négy hónapig szakadatlan provokáció után, a tel-avivi zsidóság sem tudta tovább türelmetlenül megát és amikor egy vonat ismét átfutott a tel-avivi uccákban és szokás szerint ismét lövéket hajgáltak ki belőle, a zsidók is követkelet dobálták meg a vonatot, amikor is két arab megsebesült. Az arabok Jaffában azt a hírt terjesztették el, hogy néhány lucal arabot megöltek a zsidók. Négy arab tömeg gyűlt össze erre a hírre Jaffában, de a rendőrség gummibotokkal széjjel kergette őket.

A jeruzsálemi börtön arab foglyai fel akartak lázadni és legyilkolni az őröket, majd kirtörni és a felkelőkhöz csatlakozni.

A háfóságnak sikerült az utolsó percben egy rendkívül veszélyes összeütvést leleplezni, amelyet a jeruzsálemi fogház őrrel és foglyal közösen készítettek elő. Az volt a tervük, hogy az őrök által becsempészelt fegyverek segítségével meglámadják az angol börtönigazgatót, úgy őt és utána az összes angol és zsidó tisztviselőket és őröket megölik. Az összeesküvés élén Jussuf Gablel, mohamedán fogházi tisztviselő állott, aki Egyiptomból került 12 évvel ezelőt a Jeruzsálemi fogházhoz. A foglyok vezére Hassar Dschebal volt, aki hírhedt pogromvezér volt 1929-ben és akkor többévi fogházra ítélték. Jussuf Gablel

ölünk és biznunk kell abban, hogy a véres éjszakra amelyben most szenvedünk, el kell jönnie, a megbékélés és boldog jövő hajnalhasadásának is!

dókat, csak” kiüldözik, viszont az angol lobogó alatt, csaknem százal le is gyilkoltattak néhány hónap leforgása alatt. Csak a hit tart bennünket, csak annak biztos tudata, hogy ez is el múljon je

Heti számunk: oldal